

Plan van Aanpak Basisvaardigheden Arbeidsmarktregio Groningen & Noord Drenthe

2026–2030

*Iedereen krijgt
de kans om mee te
kunnen doen*

Inhoud

1	Inleiding	5
2	Begrippenkader	8
3	Beleidskader en achtergrond	9
4	Doelgroepen en cijfers arbeidsmarktregio Groningen & Noord Drenthe	11
5	Terugblik op ambities en doelen 2020-2024	14
	5.1 Aantallen deelnemers	14
	5.2 Ambities uit het vorige plan	15
	5.3 SAVE monitor	20
6	Missie en uitgangspunten	21
7	Wat gaan we doen?	23
	7.1. Passend en toegankelijk educatieaanbod	23
	7.2 Duurzame en integrale samenwerking	28
	7.3 LLO-collectief (Leven Lang Ontwikkelen)	32
	7.4 Taalambassadeurs	34
	7.5 Campagne Taalhuizen	35
8	Onze inzet voor 2026 tot 2030 op een rij	36
9	Monitoring	38
10	Financiën	40

Het Plan van Aanpak Basisvaardigheden voor de arbeidsmarktregio Groningen & Noord Drenthe is het kader voor de samenwerking van alle gemeenten binnen deze arbeidsmarktregio. In dit plan staat hoe wij als arbeidsmarktregio werken aan de brede maatschappelijke opgave voor een geletterde samenleving en welke acties wij ondernemen om de basisvaardigheden van onze inwoners te verbeteren. Dit plan is het resultaat van het overleg tussen (ambtelijke) vertegenwoordigers van alle gemeenten uit de arbeidsmarktregio Groningen & Noord Drenthe, onderwijsinstellingen (Alfa-college en DCTerra), Biblionet Groningen, Forum Groningen, Provincie Groningen en andere maatschappelijke partners zoals de GGD Groningen en GGD Drenthe. Stichting Lezen en Schrijven heeft ondersteuning en advies gegeven bij het schrijven van dit plan. Het plan is ter vaststelling voorgelegd aan het bestuurlijk overleg van de arbeidsmarktregio Groningen & Noord Drenthe. Als arbeidsmarktregio (Werk in Zicht) leveren we een strategische bijdrage aan het weerbaarder en wendbaarder maken van inwoners met een kwetsbare positie. Basisvaardigheden zijn nauw verweven met ontwikkelroutes richting bestaanszekerheid, participatie en werk. Daarom hebben we vanuit de arbeidsmarktregio een integrale rol van betekenis voor het bereiken en ondersteunen van de doelgroep om hen een stap te kunnen laten maken in hun ontwikkeling van basisvaardigheden.

Alle gemeenten
uit de AMR
Groningen &
Noord Drenthe

Veel mensen in Nederland hebben moeite met basisvaardigheden, zoals lezen, schrijven, rekenen en digitale vaardigheden. Volgens de laatste onderzoeken gaat het in Nederland om ongeveer 3 miljoen mensen van 16 tot 75 jaar.¹ Het is een groot maatschappelijk probleem. Als je moeite hebt met basisvaardig-

heden, dan is het moeilijk(er) om goed mee te kunnen doen in de samenleving. Als we het hebben over mensen die moeite hebben met basisvaardigheden, hebben we het ook wel over 'laaggeletterden'. De eisen die worden gesteld aan de vaardigheden van mensen worden hoger. Technologische en digitale ontwikkelingen maken het dagelijks leven ingewikkelder. Steeds meer mensen missen de aansluiting door deze veranderingen. Noemenswaardig is dat veel mensen zich ondanks hun beperkte basisvaardigheden goed weten te redden. Ze hebben vaak een manier gevonden om hiermee om te gaan, al dan niet met hulp van anderen. Als deze hulp wegvalt ontstaan vaak de problemen. Mensen die moeite hebben met basisvaardigheden hebben vaak ook te maken met andere problemen zoals armoede, schulden, werk(loosheid), gezondheid, participatie, inburgering en integratie.

Armoede en schulden

De kans om ten minste één jaar onder de armoedegrens te leven, is onder laaggeletterden ruim twee keer zo groot als onder niet-laaggeletterden. Daarnaast leven laaggeletterden ruim twee keer zo vaak langdurig in armoede als niet-laaggeletterden. Voldoende kunnen lezen, schrijven en rekenen is essentieel om financieel zelfredzaam te zijn en een stabiele financiële situatie te krijgen en te houden. Voor veel laaggeletterden is het lastig om grip te houden op de eigen financiële situatie. Het aanvragen van toeslagen of belastingaangifte doen is zonder hulp vaak niet mogelijk. Het vergroot de kans op financiële problemen en schulden. De kwetsbare groep laaggeletterden maakt minder snel gebruik van schuldhelpverlening. Zij weet vaak niet op eigen kracht de juiste weg te vinden.

Werkloosheid

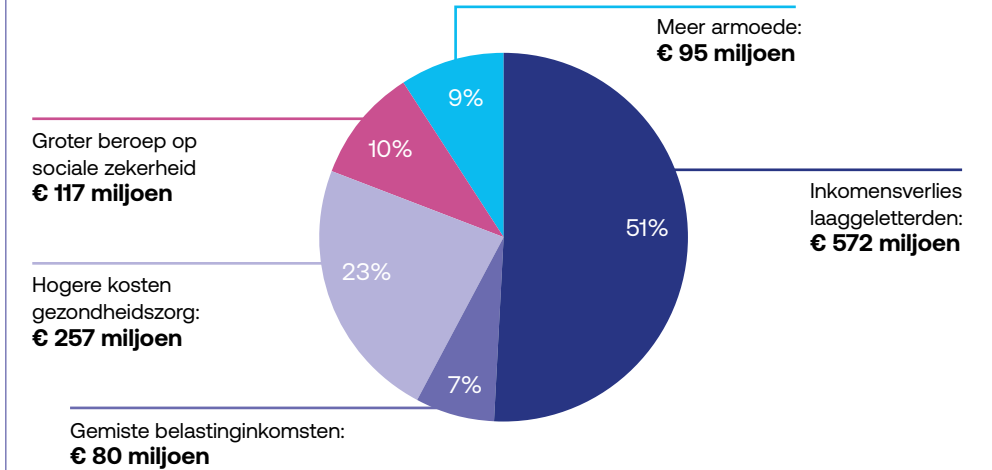
Landelijk gezien heeft 43 procent van de mensen tussen de 16 en 75 jaar die moeite heeft met basisvaardigheden geen werk en/of is niet in opleiding. Dit gaat om ongeveer 1.383.800 mensen. In onze regio is dit percentage 51 % en gaat het om ongeveer 49.900 mensen. Landelijk gezien werkt 47 % van de mensen die moeite heeft met basisvaardigheden. Dat gaat om ongeveer 1.272.500 mensen. In onze regio is dit percentage 38 % en gaat het om ongeveer 37.300 mensen. Vergeleken met niet-laaggeletterden geldt dat laaggeletterden meer moeite hebben met het vinden van werk en dat zij vaker afhankelijk zijn van een uitkering. Ook hebben zij meer moeite om door te groeien in hun werk. De arbeidsmarkt verandert snel. Daarom is het belangrijk dat mensen blijven leren en zich blijven ontwikkelen. Basisvaardigheden (taal, rekenen en digitale vaardigheden) onderhouden en verbeteren hoort daarbij. Het hebben van goede basisvaardigheden vergroot de kansen op de arbeidsmarkt.

Gezondheid

De gezondheid van mensen met beperkte basisvaardigheden is over het algemeen minder goed dan van mensen met voldoende basisvaardigheden. Ruim één op de vier Nederlanders heeft moeite met het verwerken van informatie over hun gezondheid. Ze hebben vaak moeite met het begrijpen van gezondheidsinformatie, zoals het lezen van een bijsluiter, een advies van een arts of met het lezen van etiketten op voedingsproducten. Zij zijn beperkt gezondheidsvaardig. Dit heeft grote gevolgen voor de gezondheid. Iemand met beperkte gezondheidsvaardigheden heeft moeite om informatie over gezondheid en zorg te vinden, te begrijpen, te beoordelen en toe te passen. Daardoor is het lastig om informatie over hun ziekte te begrijpen en hun weg te vinden in de zorg.²

2 Kennisblad Laaggeletterdheid NL 2021, Stichting Lezen en Schrijven, Factsheet Laaggeletterdheid en Geld, Stichting Lezen en Schrijven

Figuur 1
Totale kosten laaggeletterdheid € 1,13 miljard per jaar³

De aanpak van basisvaardigheden draagt bij aan bestaanszekerheid. Bestaanszekerheid is afhankelijk van meer factoren dan alleen inkomen, zo volgt uit het onlangs verschenen rapport 'Bestaanszekerheid vanuit een bredewelvaarts-perspectief'. Gebrek aan basisvaardigheden kan een belemmering zijn voor mensen. Het maakt het voor deze mensen moeilijker of zelfs niet mogelijk om te voorzien in hun minimale levensbehoeften, ook al hebben ze voldoende financiële middelen en is er voldoende aanbod. Niet iedereen is even goed in staat om mogelijkheden en financiële middelen zo in te zetten dat men daadwerkelijk kan voorzien in de minimale levensbehoeften. De aanpak van basisvaardigheden draagt bovendien bij aan het bevorderen van kansengelijkheid, omdat taalvaardigheid de sleutel is tot vrijwel alle facetten van de moderne samenleving. Het draagt bij aan zelfredzaamheid, een betere gezondheid, maatschappelijke participatie, een betere arbeidsmarktpositie en economische onafhankelijkheid. Ouders die geletterd zijn kunnen hun kinderen beter ondersteunen bij de taalontwikkeling en bij hun schoolloopbaan. Kansengelijkheid begint bij sterke basisvaardigheden; voor iedereen een eerlijke startpositie om zijn of haar talenten volledig te kunnen benutten.

Thierry Cupido werkt in de ICT maar had moeite met lezen en schrijven. Het Taalhuis bood hulp. Nu voelt hij zich veel meer op zijn gemak als hij een mailtje moet schrijven.

3 *Figuur: 1* Maatschappelijke kosten van laaggeletterdheid in Nederland per jaar. Bron: accountantskantoor PricewaterhouseCoopers (PwC), in opdracht van Stichting Lezen en Schrijven, 2017.

Bij de inzet op het verbeteren van taal-, reken- of digitale vaardigheden van inwoners worden verschillende termen door elkaar gebruikt. Om verwarring te voorkomen hanteren wij in dit beleidsplan de terminologie van de Handreiking ‘Kwaliteit bij de aanpak van basisvaardigheden’⁴ van Berenschot en ITTA (Kennisinstituut voor taalontwikkeling).

Laaggeletterdheid

We spreken over de aanpak van laaggeletterdheid als het gaat over beleid en plannen voor het verbeteren van de vaardigheden van inwoners die niet (goed) kunnen lezen of schrijven of die (grote) moeite hebben met lezen, schrijven, functionele rekentaken (gecijferdheid) en/of het gebruik van digitale middelen.

Basisvaardigheden

Met deze term doelen we op het concrete aanbod voor inwoners bij de aanpak van laaggeletterdheid. Het gaat namelijk niet alleen om taal, maar ook om gecijferdheid en digitale vaardigheden. Bij taal gaat het dan om zowel lezen en schrijven als spreken en luisteren.

Volwasseneneducatie

We hanteren deze term als het specifiek gaat om onderwijsaanbod voor volwassenen, dat gericht is op het bevorderen van basisvaardigheden op grond van de Wet educatie en beroepsonderwijs. Binnen de aanpak van laaggeletterdheid is dit één van de mogelijke instrumenten, maar er is meer aanbod mogelijk. Er zijn immers verschillende manieren om iemand verder te helpen in zijn of haar ontwikkeling.

⁴ Handreiking ‘Kwaliteit bij de aanpak van basisvaardigheden’ Versie 1.3, 21 februari 2025 (www.expertisepuntbasisvaardigheden.nl)

De ministeries OCW, SZW en VWS kondigden in 2015 het gezamenlijke actieprogramma ‘Tel mee met Taal’ aan. In dit programma was de aanpak van laaggeletterdheid van 2016 tot en met 2018 (met 2019 als uitloopjaar) uitgewerkt. Het Rijk heeft financiële middelen ter beschikking gesteld aan alle arbeidsmarktregio’s om een regionaal plan van aanpak te maken.

Plan van Aanpak 2016-2020

De arbeidsmarktregio Groningen & Noord Drenthe heeft een Plan van Aanpak 2016-2020 gemaakt en uitgevoerd. Kernpunten van het plan waren de vorming van het Regionale Overleg aanpak basisvaardigheden om ketensamenwerking en lokale aanpak mogelijk te maken. Daarnaast is ingezet op samenwerking van organisaties in de regio met Taalhuizen als verbindend element. Zo ontstonden Taalnetwerken en werden in de meeste gemeenten Taalhuizen opgericht. Er werd met gemeenten een Taalakkoord afgesloten om ze zelf regie te laten houden en verantwoordelijkheid te nemen. Het meest recente Taalakkoord werd in november 2019 getekend tijdens het symposium ‘Samen voor geletterdheid’. Bijna alle gemeenten gingen hierin akkoord met de continuering van de Taalhuizen en het doorzetten van de gemeentelijke regierol.

Het Tel mee met Taal-programma is in 2019 geëvalueerd en de landelijke hoofddoelstellingen zijn behaald. In maart 2019 zijn de plannen van het Rijk voor de vervolgaanpak van laaggeletterdheid bekendgemaakt in de beleidsbrief ‘Samen aan de slag voor een vaardig Nederland’.⁵ In deze brief zijn de volgende doelstellingen opgenomen:

- Meer mensen bereiken met een aanpak op maat, specifiek degenen voor wie Nederlands de eerste taal is;
- Weten wat werkt: meer inzicht in kwaliteit en effectiviteit;
- Samen aan de slag, meer gemeenten, werkgevers en maatschappelijke organisaties actief: voor kinderen én volwassenen.

Het Rijk en de VNG hebben in aansluiting op de beleidsbrief bestuurlijke afspraken gemaakt over de aanpak van laaggeletterdheid voor de jaren 2020-2024.⁶ Met die afspraken hebben het Rijk en de gemeenten zich gezamenlijke doelen gesteld met betrekking tot een effectieve aanpak van laaggeletterdheid en een kwalitatief goed (WEB-bekostigd) educatieaanbod.

Plan van Aanpak 2020-2024

De arbeidsmarktregio Groningen & Noord Drenthe heeft een Plan van Aanpak 2020-2024 gemaakt en uitgevoerd. Dit plan had als doel om meer mensen aan de slag te laten gaan met taal, rekenen en digitale vaardigheden. Er was speciale aandacht voor mensen met Nederlands als moedertaal (NT1). In elke gemeente wilden we goede hulp bieden, passend bij de lokale situatie. Op deze manier

⁵ Brief aan Tweede Kamer van 18 maart 2019 inzake Samen aan de slag voor een vaardig Nederland: vervolgaanpak laaggeletterdheid 2020 – 2024

⁶ https://vng.nl/files/vng/bestuurlijke_afspraken_aanpak_laaggeletterdheid_2020-2024_rijk-vng_presentatie_9-9-2019.pdf

wilden we een sterke en duurzame regionale infrastructuur opzetten. Ook zijn we gaan monitoren. De belangrijkste bevindingen lichten wij in hoofdstuk 4 toe.

Op 14 juli 2023 is per brief door het ministerie van OCW een voortgangs- en tussenevaluatie over de vervolgaanpak laaggeletterdheid 2020–2024 aan de Tweede Kamer verstuurd.⁷ In deze vervolgaanpak laaggeletterdheid zijn drie doelstellingen geformuleerd: meer mensen bereiken met een aanpak op maat, weten wat er werkt om te kunnen investeren in kwaliteit, en het versterken van de samenwerking tussen betrokken partners.

Het programma Tel mee met Taal is in 2024 afgerond en geëvalueerd.⁸ De eindevaluatie van het programma Tel mee met Taal laat eenzelfde beeld zien als de tussenevaluatie van 14 juli 2023: door in te zetten op het bereiken van meer mensen met een aanbod op maat, te investeren in kwaliteit en de regie bij gemeenten te versterken, zijn er concrete successen geboekt en zichtbare verbeteringen gerealiseerd in de ondersteuning van mensen met beperkte basisvaardigheden.

Vanwege onzekerheid over de decentralisatie-uitkering na 2025 is het Plan van Aanpak laaggeletterdheid 2020–2024 met de duur van één jaar verlengd in het Regionaal Plan van Aanpak 2025.⁹ Er is voor gekozen om de belangrijkste projecten en initiatieven voort te zetten.

Op 11 juli 2025 heeft het ministerie van OCW de kamer per brief geïnformeerd over de verdere stappen die zij zal gaan zetten om de basisvaardigheden voor volwassenen te versterken vanaf 2025. In deze brief wordt aangegeven dat wordt doorgegaan op de ingezette koers. Door in te zetten op het bereiken van meer mensen met een aanbod op maat, te investeren in kwaliteit en de regie bij gemeenten te versterken, zijn concrete successen geboekt en zichtbare verbeteringen gerealiseerd in de ondersteuning van mensen met beperkte basisvaardigheden. Daarnaast wordt ingezet op aandacht voor basisvaardigheden in de regionale arbeidsmarktinfrastructuur. Ook wordt onderzocht of binnen de sectorale ontwikkelpaden bevordering van basisvaardigheden onder volwassenen kan worden meegenomen. Aangestipt wordt dat een leven lang ontwikkelen ook toegankelijk moet zijn voor mensen met beperkte basisvaardigheden. Dit wordt gestimuleerd via het LLO Collectief. Hier komen we in paragraaf 6.3 op terug.

⁷ Brief aan Tweede kamer van 14 juli 2023 inzake Voortgang en tussenevaluatie vervolgaanpak laaggeletterdheid 2020–2024

⁸ Eindevaluatie Vervolgaanpak Laaggeletterdheid 2020–2024 Tel mee met Taal

⁹ <https://gemeenteraad.groningen.nl/Documenten/Bijlage-2-Plan-van-aanpak-Laaggeletterdheid-2025-Arbeidsmarktregio-Groningen.pdf>

4 Doelgroepen en cijfers arbeidsmarktregio Groningen & Noord Drenthe

Bij de aanpak basisvaardigheden wordt onderscheid gemaakt tussen NT1'ers en NT2'ers. Van NT1 verstaan we mensen met Nederlands als eerste taal, oftewel moedertaal. Onder NT2'ers verstaan we mensen met Nederlands als tweede of derde taal, oftewel de anderstaligen. Het onderscheid is niet altijd even duidelijk. Sommige mensen zijn in Nederland naar school geweest en soms zelfs in Nederland geboren, maar spreken van huis uit een andere taal. Dan is Nederlands niet hun 'moedertaal', maar ze vallen ook niet echt in de groep NT2. Soms wordt deze groep met NT1,5 aangeduid. Het onderscheid NT1 en NT2 is vooral van belang voor het onderwijs dat iemand nodig heeft en voor het bereiken van de doelgroep. Zowel het NT1- als het NT2-onderwijs is gericht op het bijbrengen van basisvaardigheden. Bij NT1'ers heeft lezen en schrijven de belangrijkste focus, terwijl bij NT2'ers de focus (eerst) vooral ligt op luisteren, spreken en woordenschat. Een NT2'er kan misschien in zijn of haar eigen taal prima lezen en schrijven, maar beheerst het Nederlands nog niet of onvoldoende. Deze mensen zijn dus in hun eigen taal niet laaggeletterd, maar vallen wel onder de doelgroep NT2.

Laaggeletterden met Nederlands als tweede taal (NT2'ers) zijn meestal wel in beeld. Ook vragen zij meestal gemakkelijker hulp. De meerderheid van de deelnemers van ons aanbod volwasseneneducatie betreft de NT2-doelgroep. Het is met name de doelgroep laaggeletterden met Nederlands als eerste taal (NT1'ers) die moeilijk te vinden en te bereiken is. Deze doelgroep NT1'ers is zeer divers. Het varieert van jongeren, tot jonge ouders en 65-plussers en van succesvolle ondernemers tot mensen zonder baan. Voor sommigen is het onderwerp laaggeletterdheid een taboe of heerst er schaamte over hun beperkte basisvaardigheden. Ze weten vaak niet welke mogelijkheden er zijn om hen te ondersteunen. Ook zijn er laaggeletterden – met name jongeren – die hun beperkte basisvaardigheden helemaal niet als probleem ervaren. NT1'ers weten zich over het algemeen ook best te redden in het dagelijks leven en weten hun laaggeletterdheid goed te verbergen. Als hun sociale vangnet wegvalt, dan wordt het probleem zichtbaar en voelbaar.

De doelgroepenanalyse van Basisvaardigheden in Zicht

Basisvaardigheden In Zicht¹⁰ is een online dashboard waar beleidsmakers cijfers kunnen vinden over het aandeel inwoners met beperkte basisvaardigheden in hun gemeente en arbeidsmarktregio. Daarbij gaat het om de relevante populatie van 16- tot 75-jarigen.

De cijfers in het dashboard zijn gebaseerd op het wetenschappelijke PIAAC-onderzoek Programme for the international Assessment of Adult Competencies. Dit onderzoek is het grootste internationale onderzoek waarin de kennis en vaardigheden van volwassenen worden gemeten. In Nederland is dit onderzoek uitgevoerd door het Kohnstamm Instituut, in opdracht van het Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek (NRO) en de ministeries van OCW, SZW, EZ en KGG. PIAAC wordt ongeveer elke 10 jaar uitgevoerd. De resultaten van het

¹⁰ www.basisvaardighedeninzicht.nl

meest recente onderzoek in Nederland werden in december 2024 gepubliceerd. De publicatie van de nieuwe PIAAC-cijfers over de taal- en rekenvaardigheden van inwoners van Nederland was voor het ministerie van OCW reden om de cijfers op gemeenteniveau over de basisvaardigheden van inwoners van Nederland te actualiseren. Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) voerde in opdracht van OCW de data-analyse uit. Het Expertisepunt Basisvaardigheden (EB) was verantwoordelijk voor de inhoudelijke aansturing en het toegankelijk maken van de data voor gebruik. Dit heeft geleid tot het doorontwikkelde en geactualiseerde dashboard Basisvaardigheden In Zicht.

Het dashboard geeft inzicht in de groep inwoners met beperkte basisvaardigheden op twee verschillende hoofdthema's: werksituatie en gezinssituatie.

Binnen het thema 'werksituatie' volgt daarna een onderscheid in drie doelgroepen:

- in opleiding;
- werkend;
- niet werkend, niet in opleiding.

Binnen het thema 'gezinssituatie' volgt daarna een onderscheid in twee doelgroepen:

- Met kinderen jonger dan 18 jaar;
- Geen kinderen jonger dan 18 jaar.

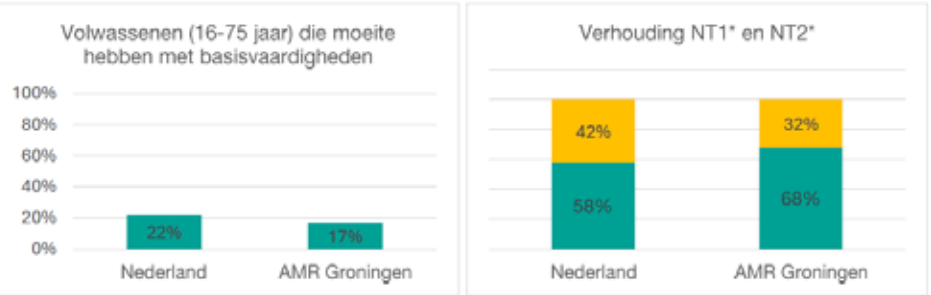
In alle gevallen worden de doelgroepen verder uitgesplitst naar drie leeftijdscategorieën: – Jongeren 16–27 jaar;

- Volwassenen 28–65 jaar;
- Ouderen 66–75 jaar.

Binnen de leeftijdscategorieën wordt de verhouding NT1/NT2 weergegeven.

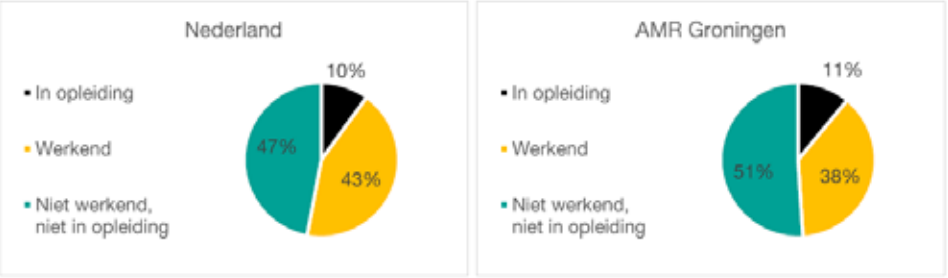
In Nederland heeft 22% van de inwoners tussen 16 en 75 jaar moeite met basisvaardigheden (taal en rekenen). Van deze groep is 58% NT1 en 42% NT2.

In de arbeidsmarktregio Groningen & Noord Drenthe ligt dit percentage lager, namelijk op 17%. Hier is het aandeel NT1 aanzienlijk hoger: 68% NT1 en 32% NT2

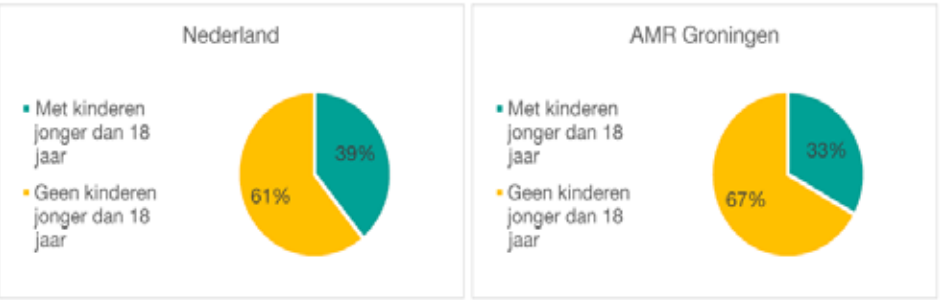

*Het dashboard hanteert de definitie van NT1 en NT2 in lijn met de definities van het PIAAC-onderzoek 2023:
NT1: geen migratieachtergrond, tweede generatie migratieachtergrond (in Nederland geboren, maar ten minste één ouder is niet in Nederland geboren).
NT2: eerste generatie migratieachtergrond (zelf niet in Nederland geboren).

Werk- en opleidingssituatie van inwoners met beperkte basisvaardigheden

Gezinssituatie van inwoners met beperkte basisvaardigheden

Conclusie

Het totale percentage geschatte inwoners met beperkte basisvaardigheden is in onze arbeidsmarktregio 17 %, ten opzichte van 22 % landelijk. Het percentage NT1 ligt in onze arbeidsmarktregio aanzienlijk hoger dan het landelijk gemiddelde. Het percentage NT1 betreft 68% en het percentage NT2 betreft 32%. Op dit moment maakt met name de NT2-doelgroep gebruik van ons educatie-aanbod. Dit maakt dat wij een **andere koers** gaan varen. Wij richten ons in dit plan met name op het bereiken van de NT1-doelgroep. Een groot deel van deze doelgroep werkt niet en volgt geen opleiding (51 %). Het grootste deel van deze groep heeft de leeftijd van 66 tot 75 jaar, naar schatting 26.100 mensen. Ook een relatief groot deel zit in de leeftijdscategorie 28 tot 65 jaar, naar schatting 12.300 mensen). Van de groep werkenden in de leeftijdscategorie 28 tot 65 jaar zijn er naar schatting 17.700 mensen die moeite hebben met basisvaardigheden. Een grote groep mensen in de leeftijdscategorie 28 tot 75 jaar heeft geen kinderen die jonger zijn dan 18 jaar.

In dit beleidsplan zetten we in op het bereiken van de NT1-doelgroep en houden we bij deze aanpak rekening met de hiervoor beschreven factoren. Gemeenten zullen bij hun eigen gemeentelijke aanpak basisvaardigheden de cijfers betrekken die van toepassing zijn op hun gemeente, om op die manier nog beter de doelgroep te kunnen vinden. De gemeentelijke cijfers kunnen immers een ander beeld geven dan de regionale cijfers en maken dat een gemeente op een specifieke doelgroep wil inzetten.

We verliezen de NT2-doelgroep niet uit het oog. Ook bij deze groep willen we de sociale basis en zelfredzaamheid vergroten. We blijven hen leertrajecten aanbieden in Nederlandse taal, rekenen en digitale vaardigheden.

Bij de inzet van de financiële middelen voor het bereiken van de NT1 en NT2 doelgroep houden wij rekening met bovengenoemde percentages en het aantal NT1/NT2 deelnemers bij onze leertrajecten. We streven naar een evenredige verhouding deelnemers NT1/NT2 in onze leertrajecten in verhouding tot de genoemde percentages NT1/NT2 doelgroep in onze regio.

Sinds 2022 hebben we een verwerkersovereenkomst met het bedrijf Qwasp. Zij monitoren voor onze arbeidsmarktregio de aantallen deelnemers volwassen-educatie en leveren deze gegevens aan het CBS voor het Landelijk Beeld Volwasseneneducatie.

5.1 Aantallen deelnemers

Het totale aantal deelnemers aan trajecten volwasseneneducatie in 2022 was **1.937**.

Kenmerk	Aantal in %
Soort cursus	
Formeel	27.9%
Non-formeel	72.1%
Type cursus	
Taal	97.3%
Rekenen	0.9%
Digitale vaardigheden	1.9%
Soort traject	
NT1	13.4%
NT2	86.6%

Het totale aantal deelnemers aan trajecten volwasseneneducatie in 2023 was **2.167**.

Kenmerk	Aantal in %
Soort cursus	
Formeel	33.8%
Non-formeel	66.2%
Type cursus	
Taal	97.4%
Rekenen	0.9%
Digitale vaardigheden	1.7%
Soort traject	
NT1	13.2%
NT2	86.8%

Het totale aantal deelnemers aan trajecten volwasseneneducatie in 2024 was **2.163**.

Kenmerk	Aantal in %
Soort cursus	
Formeel	29.6%
Non-formeel	70.4%
Type cursus	
Taal	98.1%
Rekenen	0.6%
Digitale vaardigheden	1.3%
Soort traject	
NT1	11.5%
NT2	88.5%

5.2 Ambities uit het vorige plan

In het Regionale Plan van Aanpak 2020 – 2024, dat met één jaar is verlengd in 2025, is een aantal ambities geformuleerd. Hieronder wordt een toelichting gegeven per ambitie.

1 Certificering van de Taalhuizen

Onderdeel van de gemaakte afspraken tussen VNG en gemeenten is een certificering van de Taalhuizen. Taalhuizen in Nederland worden in de komende beleidsperiode gecertificeerd om ervoor te zorgen dat bestaande structuren en kwaliteit kunnen worden geborgd. Ook zal de certificering inzichtelijk maken waar nog verbeterpunten zitten, zodat er een slag kan worden gemaakt in de verbetering van de kwaliteit.

De Taalhuizen die onder **Biblionet** vallen hebben het certificeringsproces doorlopen. Het gaat om de gemeenten: Midden Groningen, Oldambt, Pekela, Stadskanaal, Veendam, Westerwolde, Het Hogeland. Deze Taalhuizen zijn in 2024 officieel gecertificeerd.

De Taalhuizen die **Alfa College** vallen hebben het certificeringsproces doorlopen. Het gaat om de Taalhuizen van de gemeenten: Groningen, Westerkwartier, Eemsdelta en Noordenveld. Voor de gemeente Noordenveld betrof het een hercertificering. De Taalhuizen zijn in 2025 officieel gecertificeerd. De Taalhuizen van de gemeente Tynaarlo vallen ook onder het Alfa college. Gemeente Tynaarlo heeft aangegeven te gaan onderzoeken of zij het certificeringsproces op een later moment willen gaan starten.

De Taalhuizen van de gemeente Assen vallen onder het **DCTerra** en zijn in 2025 officieel gecertificeerd. De Taalhuizen van de gemeente Aa Hunze vallen ook onder het DCTerra. Gemeente Aa Hunze heeft aangegeven te gaan onderzoeken of zij het certificeringsproces willen gaan starten.

2 In 2022 zijn alle jeugdgezondheidsmedewerkers bij de GGD in de arbeidsmarktregio Groningen getraind in het herkennen en doorverwijzen van laaggeletterden.

Bijna alle jeugdgezondheidsmedewerkers zijn geschoold in ‘Herkennen en bespreekbaar maken laaggeletterdheid’. In totaal zijn nu ongeveer 160 jeugd-gezondheidsmedewerkers geschoold. In de eerste jaren is intensief geschoold, inmiddels vindt de training 4 keer per jaar plaats voor nieuwe medewerkers of medewerkers die de kennis willen opfrissen. De training staat goed op de agenda binnen het opleidingsprofiel ‘GGD leert.’ Binnen de GGD zijn 3 trainers getraind om zelf de scholingen te kunnen geven. Zo blijft de scholing van alle jeugdgezondheidsmedewerkers geborgd binnen de organisatie.

In het kind-ouder registratiesysteem van de GGD wordt bijgehouden of ouders laaggeletterd zijn. Deze ouders worden gewezen op het bestaan van het Taalhuis en als zij hiervoor openstaan worden zij warm doorverwezen. Ook krijgen deze ouders een uitnodiging om fysiek aanwezig te zijn op het consultatiebureau in plaats van een e-consult.

De ambassadeur laaggeletterdheid GGD denkt binnen de GGD op alle niveaus mee om laaggeletterdheid te voorkomen en hoe om te gaan met communicatie naar ouders en andere burgers. Ook denkt deze mee over communicatie vanuit de GGD bijvoorbeeld op sociale media.

Kenmerken
educatie-
trajecten
deelnemers
in 2022

Kenmerken
educatie-
trajecten
deelnemers
in 2023

Kenmerken
educatie-
trajecten
deelnemers
in 2024

In de afgelopen beleidsperiode heeft de ambassadeur van de GGD medewerking verleend aan diverse initiatieven (koppelen opleiding geneeskunde aan het Taalhuis, Escape Caravan, brievenwasserette).

3 In 2021 is een regionaal consulent werkgeversaanpak actief inzetbaar om werkgevers in onze regio te betrekken en te activeren bij de bestrijding van laaggeletterdheid en gemeenten hierin te ondersteunen en adviseren.

Op initiatief van de gemeenten uit de arbeidsmarktregio Groningen en Noord Drenthe is in juli 2022 bij VNO-NCW MKB Noord een Aanjager Geletterdheid Werknemers aangesteld om werkgevers bewust te maken van laaggeletterdheid en de voordelen van (digitaal) geletterde werknemers. De aanjager bezoekt bedrijven, geeft presentaties en zet laaggeletterdheid op de agenda bij werkgevers. Er wordt speciaal aandacht gevraagd voor de Nederlandstalige werknemers. Er zijn netwerken opgezet met verschillende partners, waaronder gemeenten, brancheverenigingen, onderwijsinstellingen, de bibliotheek-organisaties en Taalhuizen, om gezamenlijk de aanpak van laaggeletterdheid te versterken. De aanjager is hierin een verbindende schakel tussen het sociaal domein en de arbeidsmarkt. De aanjager wordt ondersteund door een klankbordgroep bestaande uit vertegenwoordigers van gemeenten, VNO-NCW MKB Noord en Stichting Lezen en Schrijven. Samen met Stichting Lezen en Schrijven zijn meerdere trainingen verzorgd voor bedrijven en werkgevers-organisaties (met name voor HR-medewerkers).

In 2024/2025 is de aanjager aangehaakt geweest bij bijna alle edities van het evenement Startfest en heeft deze Taalhuizen geïntroduceerd als deelnemer op dit werkfestival van Werk in Zicht. Met vier specifieke bedrijven/organisaties is een traject gestart om aandacht voor laaggeletterdheid en basisvaardigheden te verankeren in beleid. De aanjager heeft deelgenomen aan de landelijke focusgroep Tel Mee Met Taal, een actieve bijdrage geleverd aan een nieuwe uitgave van het Centrum voor Groninger Taal en Cultuur (*Toal verbindt*) en is dit jaar ook actief deelnemer geworden in de Alliantie van Kracht (armoede-bestrijding). Er is een pilot geweest om te onderzoeken of VCA-training als apart product vanuit Taalhuizen kan worden aangeboden. In 2025 nam de aanjager vanuit het netwerk Duurzame Inzetbaarheid Noord deel aan de Promotiedagen Noord-Nederland. De aanjager is betrokken bij een landelijk netwerk van aanjagers binnen verschillende werkgeversbenaderingen en heeft contact met brancheverenigingen en O&O-fondsen. De aanjager communiceert actief naar de achterban van VNO-MCW MKB Noord én naar niet-leden van deze werkgeversvereniging.

De inzet van de aanjager, de samenwerking met diverse partners en aandacht voor het onderwerp zijn essentieel om verdere stappen te zetten in de aanpak van basisvaardigheden.

4 In 2023 hebben gemeenten in hun beleidsformulering en activiteiten de verbinding gelegd tussen de aanpak van laaggeletterdheid en leesbevordering.

Diverse gemeenten, waaronder de gemeente Groningen, gemeente Westerkwartier, gemeente Westerwolde, gemeente Eemsdelta en gemeente Midden-Groningen hebben in hun beleidsformulering actief de verbinding gelegd tussen de aanpak van laaggeletterdheid en leesbevordering.

5 Onderdeel van de lokale aanpak van iedere gemeente is het inzetten van taalambassadeurs. De komende jaren zijn in elke gemeente minimaal twee ambassadeurs actief.

Taalambassadeurs zijn ervaringsdeskundigen die een brug slaan tussen laaggeletterden en professionals. Hun kracht ligt in het feit dat zij zelf hebben ervaren wat het betekent om moeite te hebben met lezen en schrijven.

Voor laaggeletterden zijn Taalambassadeurs een rolmodel: zij laten zien wat het volgen van hulp en ondersteuning kan opleveren en inspireren anderen om ook stappen te zetten. Hun persoonlijke verhalen maken duidelijk dat verbetering mogelijk is.

Voor professionals zijn Taalambassadeurs van grote waarde omdat zij inzicht geven in de leefwereld van mensen die moeite hebben met taal. Vaak worden oplossingen bedacht met de beste intenties, maar zónder de doelgroep. Door hun ervaringen te delen en tips te geven, helpen Taalambassadeurs professionals om beter rekening te houden met laaggeletterden in beleid, dienstverlening en communicatie.

De inzet van Taalambassadeurs gaat verder dan presentaties. Zij worden betrokken bij panels, interviews en praktijkchecks (bijvoorbeeld bij een huisarts), controleren brieven of geven feedback op gemeentelijke communicatie. Elk van hen heeft een eigen verhaal en achtergrond, waardoor de juiste ambassadeur bij de juiste vraag kan worden ingezet.

De coördinator speelt hierbij een sleutelrol: deze verzorgt de planning en inzet, zorgt dat de juiste ambassadeur bij de juiste activiteit wordt betrokken, breidt de groep uit en promoot hun inzet actief onder organisaties en bedrijven in de regio. Sinds 1 juli 2025 is de coördinatie van de Taalambassadeurs ondergebracht bij Biblionet Groningen. Een belangrijk voordeel van deze borging ten opzichte van de eerdere zzp-constructie is dat continuïteit beter gewaarborgd is, ook bij bijvoorbeeld ziekte.

Dankzij hun inzet en de structurele coördinatie vervullen Taalambassadeurs een onmisbare rol in het doorbreken van taboes, het vergroten van bewustwording en het verbeteren van de kwaliteit van communicatie in onze regio.

Er zijn momenteel 16 taalambassadeurs van de arbeidsmarktregio Groningen & Noord Drenthe ondergebracht bij de Taalambassade Groningen vanuit Stichting ABC. Op 5 september 2025 heeft een feestelijke bijeenkomst plaatsgevonden om onze taalambassadeurs in het zonnetje te zetten. Tijdens de bijeenkomst is de documentaire 'Letters die dansen' in première gegaan. Hierin wordt het leven gevolgd van drie Groningse taalambassadeurs. De documentaire is op 7 september 2025 uitgezonden op RTV Noord. Met dank aan de Provincie Groningen reisde de documentaire daarna door met de impacttour 'Lekker Bezig'.

Impacttour 'Lekker Bezig'

De film over laaggeletterdheid reist sinds september 2025 door de provincie Groningen. In iedere gemeente werd onder de noemer 'Lekker bezig!' een gratis maaltijd georganiseerd, met na afloop een vertoning van de film en een nagesprek. Daarnaast werd de documentaire ook bij verschillende opleidingen, zoals de PABO en de opleiding pedagogiek vertoond. De vertoningen werden georganiseerd door Stichting Beeldlijn, producent van de film, in samenwerking met de maakster Rianne Aalbers, taalhuizen en gemeenten.

De film maakte veel los bij de bezoekers. Vaak herkenden mensen zich in de hoofdpersonen van de film. In een aantal gemeenten is de maaltijd met vertoning bij een werkvoorzieningsschap gehouden, zoals Wedeka, BWRI of Novatec. Ook deze medewerkers herkenden veel in de film, zoals dat het lastig kan zijn om formulieren in te vullen. Bij iedere vertoning waren mensen van een Taalhuis aanwezig, zodat er direct contact gemaakt kon worden of vragen konden worden gesteld.

De tour liep nog door in januari 2026. In totaal werden veertien locaties bezocht. Het bezoekersaantal varieerde van 20 tot 65 personen. De ervaring leert dat hoe kleiner de groep is, hoe intensiever de nagesprekken zijn. Veel locaties en taalhuizen hebben aangegeven ook in de komende jaren de film te willen vertonen omdat het een goede aanleiding vormt voor gesprek. De film is via de website van RTV Noord¹¹ blijvend te bekijken.

6 In 2021 is een online platform actief met het actuele regionale scholingsaanbod.

Er is een testversie gemaakt van een website waarop het formele en non-formele educatieaanbod basisvaardigheden van de arbeidsmarktregio Groningen & Noord Drenthe staat. Deze versie is getest door de Taalhuiscoördinatoren. De Taalhuiscoördinatoren hebben aangegeven geen meerwaarde te zien in een dergelijke website. Bovendien is gebleken dat het niet haalbaar is om het aanbod actueel te houden voor de hele arbeidsmarktregio. De inzet die hiervoor gepleegd zou moeten worden en het financiële plaatje dat daaraan hangt staan niet in verhouding tot wat het zou opleveren. Om die reden is ervoor gekozen om vast te houden aan het standpunt dat de Taalhuizen de spil zijn in de aanpak van laaggeletterdheid en dat doorgeleiding naar educatieaanbod plaatsvindt via de Taalhuiscoördinator. De Taalhuiscoördinator is op de hoogte van het actuele educatieaanbod en kan deelnemers (met een warme overdracht) koppelen aan passend educatieaanbod. Een platform is daarmee overbodig.

7 Op regionaal/lokaal niveau start in 2021 een campagne om de activiteiten van de Taalhuizen te promoten.

De arbeidsmarktregio Groningen & Noord Drenthe heeft in de week van 7 mei 2022 allerlei activiteiten georganiseerd in de Taalhuizen. Er is promotie-materiaal ontwikkeld, zoals banners en folders. Tijdens deze 'Week van Taal' is de website www.tijdvoorhetTaalhuis.nl geïntroduceerd. Op deze website staan alle Taalhuizen in de arbeidsmarktregio genoemd met de contactgegevens van de Taalhuiscoördinatoren en de dagen/tijden van de spreekuren. De opbrengst van deze week is dat de lokale taalnetwerken zijn versterkt, er zijn nieuwe vrijwilligers geworven en de bekendheid van de Taalhuizen is vergroot. Bovendien heeft het ertoe geleid dat een deel van het politiekorps in Het Hogeland de training 'herkennen en doorverwijzen van laaggeletterden' heeft gevolgd, nadat zij met interesse op één van de activiteiten aanwezig is geweest.

In 2023 is wederom een 'Week van Taal' georganiseerd in de week van 17 april. De campagneweek werd georganiseerd door een werkgroep bestaande uit vertegenwoordigers van gemeenten, ROC's en Taalhuiscoördinatoren. Er is een krant ontwikkeld voor alle Taalhuizen. Ook is er een filmpje opgenomen van een nieuwe Taalambassadeur in Stads kanaal om de verhalen van

ervaringsdeskundigen te kunnen delen tijdens de verschillende bijeenkomsten in de regio. Verschillende gemeentes hebben het Samen koken in Westerkwartier (dat is ontwikkeld vanuit het leefbaarheidsprogramma provincie Groningen) omgezet in makkelijke taal. Deze kookboeken zijn gratis weggegeven aan de inwoners. Om inwoners hiermee in aanraking te laten komen, zijn er ook kookworkshops in een aantal gemeentes gegeven.

In de week van 16 tot en met 19 april 2024 heeft in de gemeente Groningen de Escape Caravan op diverse plekken in de stad gestaan. In de caravan ervaar je hoe het is om laaggeletterd te zijn en wat voor impact dat heeft op je dagelijks functioneren. Medewerkers van de Gemeente Groningen, UWV, de GGD Groningen, de Provincie Groningen en het UMCG hebben een bezoek gebracht aan de Escape Caravan. Het heeft gezorgd voor veel belangstelling en PR.

Op 26 en 27 september 2024 stond de escapecaravan tijdens de weekmarkten in de kerndorpen Grootegast, Leek, Marum en Zuidhorn van de gemeente Westerkwartier. Door de inzet van de caravan te koppelen met de activiteiten in de week tegen eenzaamheid en de bewust wonen weken, kwamen we met veel verschillende inwoners in gesprek. Inwoners konden in de caravan ervaringen opdoen rondom laaggeletterdheid en ze kregen informatie over welke mogelijkheden er zijn voor educatie en ontwikkeling. Het doel van deze inzet is het onderwerp bespreekbaar te maken en informatie te geven over welke ondersteuning mogelijk is. Inwoners kunnen deze informatie zelf gebruiken, maar ook delen met andere mensen uit hun omgeving. Dit past ook goed bij het onlangs vastgestelde Beleidsplan Sociaal Domein van de gemeente Westerkwartier, waarin brede ontwikkeling van inwoners één van de hoofddoelen is.

In de Week van Lezen en Schrijven 2025 is de documentaire 'Letters die dansen' in première gegaan, zoals hiervoor is al beschreven.

TijdvoorhetTaalhuis.nl

In 2024 waren er in een heel jaar zo'n 3300 actieve gebruikers. Vanaf januari tot begin november 2025 zijn er 3900 actieve gebruikers geteld, dus dat is zo'n 350 per maand. Een actieve gebruiker is iemand die langer op de website blijft en er actief is. 3.800 daarvan waren gebruikers die voor het eerst actief waren op de site. De gemiddelde duur van het bezoek was 1 minuut 30 seconden. We kunnen dus spreken van een toename van het aantal gebruikers. De pieken zaten in september rondom de Week van Lezen en Schrijven toen er ook (betaalde) social media advertentiecampagnes liepen en commercials via RTV Noord.

Ontwikkelen camouflageaanbod

Dankzij een subsidie van de provincie Groningen hebben de 10 Groningse gemeenten het afgelopen jaar kunnen experimenteren met het opzetten van camouflageaanbod. Camouflageaanbod betekent dat de leeractiviteit anders wordt 'verpakt', zodat het voor de deelnemer niet direct voelt als onderwijs. Het doel hiervan is om drempels weg te nemen en met name de NT1-doelgroep beter te bereiken. Deze doelgroep is vaak minder snel geneigd om deel te nemen aan formele scholing. Het (camouflage)aanbod voor de NT1-doelgroep richt zich op interesses en leervragen van de doelgroep, zoals hobby's of praktische zoals hulp bij geldzaken of het opzetten van een eigen bedrijf. Deelnemers werken op die manier ongemerkt aan hun basisvaardigheden, terwijl ze bezig zijn met een activiteit die ze leuk of nuttig vinden.

Taalhuis Het Hogeland en Mensenwerk Hogeland organiseren regelmatig gratis cursussen Koken binnen je budget. Dit wordt mede mogelijk gemaakt door gemeente Het Hogeland.

In een door de provincie georganiseerde uitwisselingsbijeenkomst hebben alle gemeenten hun aanpak en resultaten kunnen delen. Gemeenten hebben dit als leerzaam en waardevol ervaren. De uitwisseling van ervaringen en resultaten over het camouflaageaanbod in 2025 geeft waardevolle ideeën mee voor de aanpak in 2026. In paragraaf 6.1 wordt verder ingegaan op het ontwikkelen van camouflaageaanbod en wat dit precies inhoudt.

5.3 Impactmeting SAVE Monitor

We hebben in de afgelopen beleidsperiode gebruikgemaakt van de SAVE Monitor (Scientific Analysis and Valorisation of Education for Adults) van prof. dr. Maurice de Greef. Maurice de Greef is leerstoelhouder van de UNESCO Leerstoel Volwasseneneducatie aan de Vrije Universiteit van Brussel. Het laat de resultaten zien van de impact van trajecten basisvaardigheden in onze arbeidsmarktregio.

Uit de impactmeting van 2024 wordt duidelijk, dat:

- circa 65% van de deelnemers een betere taalbeheersing krijgt;
- circa 45% tot 55% van de deelnemers een betere plek in de samenleving krijgt;
- circa 10% tot 25% van de deelnemers een betere arbeidsmarktpositie krijgt.

Als men de resultaten van het landelijk onderzoek van de SAVE monitor vergelijkt, kan men spreken van een goed resultaat.¹² Met name omdat in deze regio naar verhouding veel meer NT1-deelnemers bij het onderzoek betrokken zijn dan in de andere regio's in Nederland. Hieruit blijkt dat investering in volwasseneneducatie ervoor zorgt dat de inwoners in de regio Groningen & Noord Drenthe een betere plek in de samenleving kunnen krijgen en dat ze aan hun basisvaardigheden kunnen werken, zoals men voor ogen had bij de opstelling van het 'Plan van aanpak Laaggeletterdheid 2020-2024 Arbeidsmarkt Groningen'. Deze doelstelling is daarom voor het merendeel van de deelnemers behaald.

6

Onze visie, missie en strategie

We bouwen de komende periode voort op wat we in de afgelopen periode hebben opgebouwd. Het doel is om structureel vooruitgang te boeken in het versterken van basisvaardigheden van onze inwoners. We richten ons op verdere versterking, verdieping en verbinding. We doen dit met een gezamenlijke visie, missie en heldere ambities. In dit hoofdstuk wordt dit verder toegelicht.

Onze visie

Basisvaardigheden zoals lezen, schrijven, rekenen en digitale vaardigheden zijn fundamenteel voor iedereen om volwaardig deel te kunnen nemen aan de maatschappij. Het is de sleutel tot zelfredzaamheid. Laaggeletterdheid is een maatschappelijk probleem dat we gezamenlijk moeten oppakken. Dit doen we als gemeenten in samenwerking met de ROC's, Taalhuizen, bibliotheken, welzijnsorganisaties, UWV, ontwikkelcentra, sociaal ontwikkelbedrijven, gezondheidsinstellingen, werkgevers, het onderwijs, kinderopvangorganisaties enzovoort. Samen zetten we ons in voor een geletterde samenleving, waarin iedereen de kans krijgt om mee te kunnen doen.

Onze missie

Het is onze missie om ervoor te zorgen dat alle inwoners van onze regio voldoende basisvaardigheden bezitten. Daarom willen we zoveel mogelijk inwoners bereiken die moeite hebben met hun basisvaardigheden. We willen hen passend en toegankelijk educatieaanbod bieden, zodat zij hun basisvaardigheden kunnen vergroten. Hiermee willen we hun zelfredzaamheid vergroten, hun arbeidsmarktpositie verbeteren en bijdragen aan een (digitale) inclusieve samenleving. We werken regionaal samen om de lokale aanpak te verstevigen. We zorgen voor een sterke en duurzame regionale infrastructuur.

Van de inwoners in onze regio die moeite hebben met basisvaardigheden, is het grootste gedeelte NT1. Het percentage NT1'ers bedraagt 68% en het percentage NT2'ers bedraagt 32 %. Momenteel bereiken wij met ons educatieaanbod met name de NT2-doelgroep. Daarom willen wij ons in dit plan specifiek richten op het bereiken van méér NT1-deelnemers.

Onze strategie

We werken integraal samen met onze samenwerkingspartners in het sociaal domein en daarbuiten. We trainen professionals rondom de inwoner in het herkennen, bespreekbaar maken en doorverwijzen van mensen met beperkte basisvaardigheden. We bieden hulp in een vertrouwde omgeving, dichtbij de inwoner. We ontwikkelen passend en toegankelijk educatieaanbod voor de doelgroep en op basis van de leervraag van de doelgroep.

Om de NT1-doelgroep beter te bereiken baseren we ons onder andere op een onderzoek dat is gedaan door de Maastricht University in samenwerking met het Kohnstamm Instituut en de UNESCO Leerstoel Volwasseneneducatie (Vrije Universiteit Brussel). Het onderzoek richt zich op hoe de NT1 doelgroep het

beste kan worden bereikt. Er is gekeken naar hoe experts in Nederland en in het buitenland NT1'ers werven voor taal- of rekentrajecten. Uit het onderzoek kwamen drie belangrijke factoren om rekening mee te houden bij het werven van NT1'ers: partners en netwerk, programma-ontwerp en communicatie.

Partners en netwerk

Uit het onderzoek blijkt dat focus aanbrengen belangrijk is. Het advies is om met één enthousiaste werkgever (per gemeente) of huisarts (per wijk) aan de slag te gaan. Als de focus ligt op verschillende partners in netwerken, zoals werkgevers, kinderopvang of alle huisartsen wordt het al snel te groot en te log. Het overgaan tot actie wordt daarom belemmerd. Ook wordt geadviseerd om partners te bereiken met een zogenaamd 'HALO-effect'.¹³ Dit zorgt voor positieve identificatie en ervaringen.

Programma-ontwerp

Er zijn drie gouden regels voor de programma-aanpak:

- wees dichtbij, op een praktische en betrouwbare, prettige, laagdrempelige plek;
- maak gebruik van camouflagecursussen;
- maak gebruik van de salamitactiek: snijd kleine plakjes, bouw leermotivatie op door korte successen.

In hoofdstuk 6.1 gaan we verder in op deze twee factoren en hoe wij dit gaan toepassen in onze arbeidsmarktregio.

Communicatie

De derde factor voor succes is communicatie. In het onderzoek wordt verwezen naar het communicatiemodel van Berlo. Bij communicatie zijn meerdere elementen betrokken: zender, kanaal, boodschap en ontvanger. Vaak ligt de nadruk op één van deze elementen, maar die vier moeten in balans zijn. In hoofdstuk 6.5 gaan we hier verder op in.

Op donderdag 19 september 2024 is bij sociaal ontwikkelbedrijf iederz het tiende Taalhuis van de gemeente Groningen geopend.

¹³ Het HALO-effect is het verschijnsel dat de aanwezigheid van een bepaalde positieve kwaliteit bij de waargenomen persoon of organisatie de suggestie wekt dat andere positieve kwaliteiten ook aanwezig zullen zijn.

7

Wat gaan we doen?

7.1 Passend en toegankelijk educatieaanbod

Jaarlijks stelt het Rijk middelen beschikbaar voor uitvoering van de Wet educatie en beroepsopleidingen (WEB), ook wel volwasseneneducatie genoemd. Het educatieaanbod is bedoeld voor laaggeletterde volwassenen, analfabeten en niet-inburgeringsplichtigen. We bieden leertrajecten aan in Nederlandse taal, rekenen en digitale vaardigheden.

Voor uitvoering van de WEB is de gemeente Groningen centrumgemeente voor de hele arbeidsmarktregio. Als contactgemeente moet de gemeente zorgen voor inkoop van het educatieaanbod voor alle gemeenten in de arbeidsmarktregio. Dit doen we in nauwe afstemming met de betreffende gemeenten. De contactgemeente ontvangt daarvoor het gehele voor de arbeidsmarktregio bestemde educatiebudget.

Deelname aan educatietrajecten moet ergens toe leiden. Afhankelijk van de mogelijkheden van de deelnemer is dat versterking van de (sociale) zelfredzaamheid, doorstroming naar andere vormen van onderwijs of doorstroming naar arbeidsmarktgerichte trajecten. Uitgangspunt bij het aanbieden van trajecten is het bereiken van het hoogst haalbare taal- en rekenniveau dat aansluit bij de individuele deelnemer. Bij het aanbod van educatie houden we dus rekening met de mogelijkheden en persoonlijke achtergrond van de inwoner die gebruik maakt van het aanbod.

Wij hanteren de volgende drie kerndoelen bij de inzet van educatie:

- Werk (educatie gericht op doorstroming naar arbeidsmarktoriëntatie en werk);
- Opleiding (educatie gericht op doorstroming naar vervolgonderwijs);
- Participatie (educatie gericht op sociale zelfredzaamheid).

Het educatieaanbod bestaat uit formeel aanbod (educatieaanbod gericht op het behalen van een erkend diploma) en non-formeel aanbod (niet diplomagerichte lessen taal en rekenen, maar wel gericht op deelaspecten van de eindtermen WEB). De formele trajecten vallen onder de onderwijsinspectie en worden afgesloten met een officieel examen en diploma. De non-formele trajecten werken toe naar de niveaus van het Referentiekader taal en rekenen (Meijerink 2010). Het aanbod is geschikt voor zowel de NT1 als de NT2-doelgroep. Het omvat lessen alfabetisering, lessen op AO-A1 en A1-A2 tot en met B1 en 1F en 2F. Het educatieaanbod wordt verzorgd door twee regionale opleidingscentra (Alfa-college en DCTerra). Daarnaast worden de Taalhuizen (deels) bekostigd vanuit de WEB-middelen. De bemensing en dagelijkse aansturing van de Taalhuizen is belegd bij het Alfa college, DCTerra en Biblionet Groningen. De Taalhuizen bieden non-formeel aanbod.

Taalhuizen dichtbij de inwoner

Eén van de drie uitgangspunten van de programma-aanpak is dat het educatieaanbod dichtbij, en op een praktische, betrouwbare, prettige en laagdrempelige plek wordt georganiseerd. De Taalhuizen zijn in de basis gevestigd in bibliotheekvestigingen. De bibliotheek zien wij als een toegankelijke, vertrouwde

en laagdrempelige plek, waarvan de rol en betekenis voor de doelgroep de afgelopen jaren zichtbaar is versterkt.

De ontwikkeling van Informatiepleinen binnen bibliotheken draagt hier nadrukkelijk aan bij. Door de koppeling van taal, digitale ondersteuning en andere vormen van basisvaardigheden wordt het bereik onder NT1-doelgroepen vergroot en wordt doorverwijzing naar passende ondersteuning eenvoudiger en laagdrempeliger. Bovendien biedt de bibliotheek een samenhangend aanbod, waarin deelnemers niet alleen werken aan taalvaardigheid, maar ook in aanraking komen met andere sociaal-maatschappelijke dienstverlening en cursussen.

Tegelijkertijd constateren wij dat de spreiding van bibliotheeklocaties niet altijd volledig samenvalt met de plekken waar doelgroepen zich bevinden en dat de bibliotheek voor sommige mensen nog steeds als een drempel kan worden ervaren. Dit vraagstuk vraagt om maatwerk. De opgave in een stedelijke context met wijken verschilt wezenlijk van die in een provincie met meerdere gemeenten, met één of meerdere grotere kernen en veel kleinere dorpen, waar de bibliotheek vaak juist één van de weinige structurele publieke voorzieningen is.

We gaan daarom de komende beleidsperiode experimenteren met Taalhuizen en/of Taalhuissprekuren op andere locaties, zoals bij werkbedrijven, wijkcentra of dorpshuizen, scholen of ziekenhuizen. In de praktijk zijn al positieve ervaringen opgedaan bij werkbedrijven. Tegelijkertijd zien wij dat dergelijke ‘pop-ups’ slechts een deel van de oplossing vormen. Het vergroten van bereik vraagt om langdurige aanwezigheid, een goede voorbereiding, een hecht lokaal netwerk en flexibiliteit van coördinatoren. Resultaten worden vaak pas zichtbaar wanneer een locatie langere tijd wordt aangehouden.

De relatie met de bibliotheek blijft daarbij essentieel. Niet alleen omdat Taalhuiscollecties en oefenmaterialen daar zijn ondergebracht, maar ook omdat de bibliotheek kan bijdragen aan een duurzame relatie met lezen, leren en basisvaardigheden. Waar mogelijk vindt het oefenen daarom bij voorkeur plaats in of in verbinding met de bibliotheek.

Tot slot onderstrepen wij het belang van nabijheid in bredere zin. Voor de provincie geldt dat ook de mobiele Bibliotheek een belangrijke rol speelt in het vergroten van bekendheid met Taalhuizen en het bespreekbaar maken van laaggeletterdheid in kleinere kernen en dorpen.

Ambitie

In de komende beleidsperiode gaan we experimenteren met Taalhuizen en/of Taalhuissprekuren op andere locaties, met oog voor lokale/regionale verschillen en daarbij passen we maatwerk toe. De relatie met de bibliotheek blijft hierbij essentieel.

Meer brugcursussen (camouflagecursussen)

Mensen (met name in de NT1-doelgroep) zien niet altijd het nut van het werken aan hun basisvaardigheden en zijn minder snel geneigd om deel te nemen aan formele scholing. Bij camouflagecursussen komt dit nut vaak wel aan de orde. Camouflageaanbod betekent dat de leeractiviteit anders wordt ‘verpakt’, zodat het voor de deelnemer niet direct voelt als onderwijs. Het (camouflage)aanbod voor de NT1-doelgroep richt zich op interesses en leervragen van de doelgroep, zoals hobby’s of praktische dingen zoals hulp bij geldzaken of het opzetten van een eigen bedrijf. Deelnemers werken op die manier ongemerkt aan hun basisvaardigheden, terwijl ze bezig zijn met een activiteit die ze leuk of nuttig vinden. Kleine of kortlopende activiteiten die aansluiten bij een actuele en/of concrete leervraag van de deelnemer werken vaak goed en zijn aantrekkelijk voor de doelgroep. Het maakt de stap naar non-formeel aanbod (bijvoorbeeld bij de Taalhuizen) laagdrempeliger en gemakkelijker. Vandaar dat we ook wel de term ‘brugcursussen’ gebruiken. We willen meer brugcursussen ontwikkelen en aanbieden. Tijdens de brugcursus kan worden stilgestaan bij de (vervolg) leervraag van de deelnemer, zodat een passende vervolgstap kan worden gezet in de doorlopende leerlijn. Bovendien kan het te ontwikkelen aanbod worden aangepast op de leervragen van de doelgroep. Het aanbod dat is ontwikkeld kan door de Taalhuiscoördinatoren worden toegepast.

Om te bepalen welk camouflageaanbod past bij welke doelgroep maken we gebruik van persona’s. Door het gebruik van persona’s is het gemakkelijker om je te verplaatsen in de doelgroep en hun leerwensen in kaart te brengen. We maken hierbij gebruik van de persona’s van Klasse!¹⁴ en van Laaggeletterden in Beeld (Lost Lemon en Muzus)¹⁵ die zijn ontwikkeld om laaggeletterden beter te leren kennen. De methodieken vullen elkaar aan. Ook maken we gebruik van landelijke good practices.

De Groningse gemeenten gebruiken de subsidie van de provincie om hun camouflageaanbod verder te ontwikkelen en vorm te geven. Daarnaast wordt in dit plan regionaal budget vrijgemaakt om voor alle gemeenten meer brugcursussen te kunnen ontwikkelen.

¹⁴ KLASSE! is ontwikkeld door Marian Janssen-de Goede en is doorontwikkeld en uitgevoerd in samenwerking met CINOP.

¹⁵ De persona’s van Lost Lemon en Muzus zijn ontwikkeld als onderdeel van het project ‘Laaggeletterden in beeld’. Dit project maakt deel uit van het programma Tel mee met taal, een initiatief van de ministeries van OCW, SZW en VWS en diverse partners.

Ambitie

In 2028 hebben we meer brugcursussen ontwikkeld en ons educatieaanbod hiermee aangevuld.

Meer aandacht voor digitale geletterdheid

Digitale geletterdheid is onmisbaar in onze samenleving. Het gaat om de vaardigheden en kennis die nodig zijn om volwaardig mee te doen in een wereld die steeds digitaal wordt. Denk aan het kunnen zoeken, beoordelen en gebruiken van informatie, veilig en verantwoord online handelen, probleem-oplossend denken, online weerbaarheid, om het werken met technologie te werken en mediawijsheid. Deze vaardigheden zijn essentieel voor persoonlijke ontwikkeling én voor kansen in onderwijs en op de arbeidsmarkt. Daarom willen wij onze focus hier meer naartoe verschuiven en het aanbod hierop uitbreiden. Daarbij staat de inwoner centraal: het aanbod moet aansluiten bij de doelgroep. We werken vanuit een vraaggestuurde aanpak, leveren maatwerk en werken zoveel mogelijk samen met organisaties uit het netwerk.

Ons doel is het ontwikkelen van een doorgaande digitale leerlijn. Deze loopt van informeel aanbod (zoals laagdrempelige, 'camouflage'-activiteiten), via non-formeel aanbod bij de bibliotheek (zoals Klik & Tik, Digisterker en Digivitaler), naar formeel onderwijs bij ROC's. Zo ontstaat een logisch en toegankelijk leerp pad voor iedereen.

Om de overgang van informele naar non-formele educatie te verkleinen, worden digicoaches ingezet. Zij hebben een signalerende functie, brengen de hulpvragen van inwoners in kaart en leiden hen toe naar passend non-formeel aanbod bij de bibliotheek. Bibliotheekmedewerkers en Digihuismedewerkers zorgen voor een warm ontvangst en koppelen deelnemers aan het aanbod dat aansluit bij hun leerbehoeften.

Doordat meerdere organisaties actief zijn op het gebied van digitale geletterdheid is een goede samenwerking cruciaal. Duidelijke rol- en taakafbakening zorgt niet alleen voor betere afstemming tussen organisaties, maar vooral voor overzicht en duidelijkheid voor de inwoner. Door vraag, aanbod en samenwerking regelmatig te evalueren, blijven we aansluiten bij de behoeften en ontwikkeling van inwoners.

De bibliotheek speelt hierin een sleutelrol. Als laagdrempelige derde plek is het een natuurlijke ontmoetingsplek waar inwoners binnenlopen met leer- en hulpvragen. Hier ontstaan informele netwerken die leiden tot ondersteuning en groei.

We bouwen voort op bestaande initiatieven en versterken deze waar nodig, met als doel digitale geletterdheid duurzaam, toegankelijk en passend te maken voor alle inwoners.

Om medewerkers meer in begrijpelijke taal te laten schrijven bedachten ze bij de gemeente Midden-Groningen enkele originele acties. Manon Bueving, communicatieadviseur bij de gemeente Midden-Groningen en Lydia Russchen, Taalhuiscoördinator Taalhuis Hoogezand (links) werkten hierin samen. "We geven bijvoorbeeld wekelijks taaltips en organiseren de competitie 'De Beste Brief van Midden-Groningen'.

Ambitie

Het ontwikkelen van een doorgaande digitale leerlijn, waarbij wordt ingezet op een nauwe samenwerking tussen relevante organisaties en projecten die zich bezighouden met het onderwerp digitale vaardigheden.

Versterking en professionalisering van de Taalhuizen

De Taalhuizen die zijn gecertificeerd hebben een auditrapportage ontvangen van het CBCT. In deze rapportage staan per norm verbeterpunten en aanbevelingen opgenomen om de toekomstbestendigheid en de (maatschappelijke) impact van het Taalhuis te borgen en te vergroten. De certificering is vier jaar geldig. Een half jaar voorafgaand aan de aflooptermijn worden gemeenten benaderd door het CBCT voor een volgende certificering. De intentie is om op dat moment opnieuw de certificering te doorlopen. Bij het maken van deze keuze wordt door gemeenten een integrale afweging gemaakt, waarbij onder andere rekening wordt gehouden met financiële middelen, capaciteit van (Taalhuis)medewerkers en gemeenteambtenaren.

Ambitie

Jaarlijks besteden we in het leernetwerk aandacht aan de verbeterpunten uit de auditrapportage van de Certificeringsorganisatie bibliotheekwerk, cultuur en taal (CBCT). Tijdens deze bijeenkomsten stellen we doelen, die we jaarlijks evalueren. De ambitie is om bij een volgende certificering de verbeterpunten grotendeels te hebben gerealiseerd.

7.2 Duurzame en integrale samenwerking

In de arbeidsmarktregio Groningen & Noord Drenthe hebben we een sterke ‘infrastructuur basisvaardigheden’ waarvan alle gemeenten meeprofiteren. Deze infrastructuur bestaat onder meer uit een Regionaal Overleg Basisvaardigheden, dat minimaal drie keer per jaar bijeenkomt. Bij dit overleg zijn alle gemeenten en samenwerkingspartners aanwezig. Deze samenwerkingspartners bestaan uit het de onderwijsinstellingen (Alfa-college en DCTerra), Biblionet Groningen, Forum Groningen, Provincie Groningen en andere maatschappelijke partners zoals de GGD Groningen en Drenthe. De voortgang van het Regionale Plan van Aanpak wordt besproken en geëvalueerd. Ook is er ruimte voor kennisuitwisseling en het delen van good practices. Deze sterke infrastructuur willen wij versterken en behouden, ook als het budget in de toekomst vanuit het Rijk minder wordt en/of anders wordt uitgekeerd, bijvoorbeeld door een Bijzondere Fondsen Uitkering.

Ambitie

Het Regionale Overleg Basisvaardigheden van de arbeidsmarktregio Groningen & Noord Drenthe blijft bestaan en komt minimaal drie keer per jaar bijeen.

Verstevigen regionaal (leer)netwerk gemeenten

We willen een stevig regionaal (leer)netwerk voor gemeenten op het onderwerp basisvaardigheden. Door beleidsadviseurs/kartrekkers van de aanpak basisvaardigheden samen te brengen kunnen kennis en krachten worden gebundeld. We kunnen van elkaar leren en elkaar inspireren. Het doel is om dit lerende netwerk te laten (uit)groeien tot een adequate en structurele kennisinfrastructuur om daarmee de kwaliteit van de regionale samenwerking te verbeteren. Goede voorbeelden en geleerde lessen worden actief gedeeld.

Bij het (leer)netwerk zal onder andere aandacht zijn voor de samenwerking met de afdelingen Werk & Participatie, Werk & Inkomen, Welzijn en Sociaal Ontwikkelbedrijven. Daarnaast wordt de samenwerking gezocht met andere initiatieven in de arbeidsmarktregio, zoals Startfest, Kansrijk Talent, praktijkleren, enzovoort.

Stichting Lezen en Schrijven zal hierbij een belangrijke rol spelen. De adviseurs zullen landelijke voorbeelden delen. Zij kunnen gemeentes en in overleg andere partners ondersteunen bij maatwerktrajecten en interventies. Daarnaast willen ze ook een bijdrage leveren om nieuwe beleidsambtenaren op dit thema in te werken en mogelijk te begeleiden. Ook kan externe expertise worden ingezet om beleidsambtenaren bij te scholen op bijvoorbeeld het ontwikkelen van passend camouflageaanbod voor de NT1-doelgroep. Daarnaast zal ook dit jaar weer een uitwisselingsbijeenkomst worden georganiseerd voor de Groningse gemeenten door de provincie Groningen, waarbij ook de Noord Drentse gemeenten kunnen aansluiten. Tijdens deze bijeenkomst worden de ervaringen en resultaten gedeeld van het camouflageaanbod dat is opgezet dankzij de subsidie.

Ambitie

Minimaal twee keer per jaar organiseren we een ambtelijk overleg waarbij we aandacht besteden aan deskundigheidsbevordering en intervisie.

Samenwerkingspartners

In de afgelopen jaren hebben we het onderwerp basisvaardigheden bij verschillende samenwerkingspartners onder de aandacht gebracht. Dit hebben we onder andere gedaan door de training ‘Herkennen en bespreekbaar maken van laaggeletterdheid’, maar ook door netwerklunches en het vertonen van de documentaire ‘Letters die Dansen’. In de komende beleidsperiode zullen wij blijven inzetten op bewustzijn rondom het thema basisvaardigheden en samenwerkingspartners blijven informeren over de mogelijkheden om door te verwijzen naar onze Taalhuizen. We werken integraal samen met onze samenwerkingspartners in het sociaal domein en daarbuiten. We trainen professionals rondom de inwoner in het herkennen, bespreekbaar maken en doorverwijzen van mensen met beperkte basisvaardigheden.

Bij de GGD Groningen zijn drie medewerkers getraind om de training ‘Herkennen en bespreekbaar maken van laaggeletterdheid’ te geven aan de jeugdgezondheidsmedewerkers. Deze training blijven we vier keer per jaar aanbieden voor nieuwe medewerkers of medewerkers die hun kennis willen opfrissen. De training staat goed op de agenda binnen het opleidingsprofiel ‘GGD leert.’ We willen de training ook beschikbaar stellen voor medewerkers van de GGD Drenthe die werken in de gemeenten die onder onze arbeidsmarktregio vallen. De gemeenten Aa en Hunze en Tynaarlo hebben de jeugdgezondheidszorg voor 0 tot 4 jaar belegd bij ICARE. Ook bij ICARE willen we de trainingen onder de aandacht brengen.

In de komende beleidsperiode gaan we monitoren in het kind-ouder registratiesysteem van de GGD of het onderwerp basisvaardigheden aandacht krijgt tijdens een consult. Ouders die moeite hebben met basisvaardigheden worden geïnformeerd over de mogelijkheden bij het Taalhuis en als zij dat willen warm doorverwezen.

Werk In Zicht is een belangrijke samenwerkingspartner voor het bereiken van inwoners met beperkte basisvaardigheden in de Arbeidsmarktregio Groningen en Noord-Drenthe. WIZ voert binnen de Arbeidsmarktregio Groningen en Noord-Drenthe wettelijke taken uit op het terrein van Inkomen, Ontwikkeling en Werk en heeft daarmee structureel contact met inwoners en werkgevers. Binnen de regionale aanpak basisvaardigheden heeft WIZ de volgende taken en verantwoordelijkheden:

- Signaleren van beperkte basisvaardigheden bij inwoners in het kader van de uitvoering van de Participatiewet, (na afloop van) de Inburgeringswet en aanverwante regelingen.
- Structureel toeleiden van inwoners naar passende ondersteuning basisvaardigheden, via het Taalhuis Assen en/of andere passende vormen van aanbod, afgestemd op de ontwikkelroute richting participatie en werk.
- Bijdragen aan een samenhangend aanbod basisvaardigheden, waarbij taal, digitale vaardigheden en andere relevante vaardigheden in combinatie kunnen worden ingezet.
- Bijdragen aan het bereiken en ondersteunen van werkgevers en werknemers met kwetsbaarheden op het gebied van basisvaardigheden, onder andere via de arbeidsmarktregio Werk in Zicht.

- De Ontwikkelcentra beschikbaar stellen voor activiteiten en aanbod gericht op het versterken van basisvaardigheden, in samenhang met participatie en ontwikkeling richting werk, zodat ondersteuning tijdig kan worden ingezet en trajecten niet onnodig worden vertraagd.

Ambitie

WIZ is zichtbaar en actief onderdeel van het lokale netwerk van de Taalhuizen en zorgt voor structurele toeleiding van inwoners naar ondersteuning op het gebied van basisvaardigheden in samenhang met participatie en ontwikkeling richting werk. De brugcursussen worden door de samenwerkingspartners actief onder de aandacht gebracht bij de doelgroep en bij interesse wordt warm naar dit aanbod doorverwezen.

Taalhuisnetwerk: rollen en Taken

Het Taalhuisnetwerk vormt het fundament voor de lokale aanpak basisvaardigheden. Voor een goede en toekomstbestendige samenwerking is het van belang dat gemeenten nadenken over welke (kwaliteits)criteria zij stellen aan hun samenwerkingspartners en welke concrete bijdrage zij leveren aan de ambities van het Taalhuis. Dit kan bijvoorbeeld door het maken van prestatieafspraken. Uit een samenwerkingsovereenkomst blijkt hoe de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van samenwerkingspartners uit het Taalhuisnetwerk zijn vastgelegd. Gemeenten die hebben meegedaan aan het certificeringstraject hebben dit bij de norm ‘Samenwerking’ verder uitgewerkt.

Ambitie

De gemeenten die het certificeringsproces hebben doorlopen hebben de ambitie geuit om in alle Taalhuisnetwerken een samenwerkingsovereenkomst te laten ondertekenen door de samenwerkingspartners, waarin de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn vastgelegd.

Preventieve aanpak

Gezinsaanpak¹⁶

Ouders spelen een belangrijke rol bij de taalontwikkeling van hun kinderen. Kinderen van ouders die moeite hebben met taal lopen zelf een grotere kans taalproblemen te krijgen. Laaggeletterde ouders hebben meer moeite om hun kinderen te helpen en aan te moedigen met taal dan niet-laaggeletterde ouders. Dit kan het taalniveau van hun kinderen negatief beïnvloeden. Zo kan een cyclus van laaggeletterdheid ontstaan waarbij taalproblemen van generatie op generatie worden doorgegeven.

De gezinsaanpak is erop gericht deze cyclus te doorbreken door ouders bewust te maken van hun rol bij de taalontwikkeling van hun kinderen, vooral wanneer kinderen nog heel jong zijn (0-6 jaar). Ouders krijgen handvatten zodat ze de

taalontwikkeling van hun kinderen beter kunnen stimuleren. Daarnaast worden zij uitgenodigd om met hun eigen taalvaardigheid aan de slag te gaan, zodat ze met meer vaardigheid en zelfvertrouwen de rol van taalopvoeder kunnen innemen. Gemeenten kunnen de gezinsaanpak uitvoeren via een samenwerkingsverband met lokale partijen, zoals bibliotheken, scholen, kinderopvangorganisaties, consultatiebureaus en welzijnsinstellingen.

We onderzoeken de mogelijkheid om meer gericht ouder-kind (camouflage) aanbod te organiseren voor ouders met beperkte basisvaardigheden. Bij dit aanbod wordt niet alleen gewerkt aan een preventieve aanpak van het jonge kind, maar wordt ook gewerkt aan de basisvaardigheden van de ouder.

Ambitie

Gemeenten agenderen de gezinsaanpak bij het Taalhuisnetwerk en onderzoeken de mogelijkheden om een lokale gemeentelijke gezinsaanpak geletterdheid op te zetten.

Leesbevordering

Nederland bevindt zich in een leescrisis. Steeds meer kinderen kunnen minder goed lezen én ze vinden lezen minder leuk. Dit blijkt uit het PIRLS¹⁷ onderzoek dat internationaal de leesprestaties van leerlingen vergelijkt. Kinderen die plezier hebben in lezen, lezen meer. Hoe meer kinderen lezen, hoe beter ze erin worden en dat is de sleutel tot geletterdheid. De PISA-scores¹⁸ 2022 laten zien dat de leesvaardigheid onder Nederlandse vijftienjarigen opnieuw drastisch is gedaald. Nederland behoort inmiddels tot de laagst scorende landen binnen Europa. Eén op de drie 15-jarige leerlingen in Nederland dreigt laaggeletterd van school te gaan. Zo’n 40 procent van de Pabo-studenten leest nooit vrijwillig een boek. Deze ‘ontlezing’ levert in de nabije toekomst een groot maatschappelijk probleem op. Daarom is investeren in een preventieve aanpak van basisvaardigheden essentieel. Het voorkomen en het verminderen van het aantal mensen met beperkte basisvaardigheden gaat hand in hand.

Ambitie

Gemeenten blijven inzetten op de preventieve aanpak van (beperkte) basisvaardigheden, onder andere door in hun beleidsformulering en uitvoering de verbinding te leggen tussen de aanpak basisvaardigheden en leesbevordering.

¹⁷ Progress in International Reading Literacy Study (PIRLS)

¹⁸ Programme for International Student Assessment (PISA), is een internationaal vergelijkend onderzoek dat de vaardigheden en kennis in natuurwetenschappen, lezen en wiskunde van 15-jarigen test in 95 landen.

Integrale aanpak

De aanpak basisvaardigheden hangt samen met veel beleidsthema's in het sociaal domein. Voor een succesvolle aanpak basisvaardigheden is het daarom belangrijk om aansluiting te zoeken met andere beleidsterreinen, zoals onderwijs(achterstanden), welzijn, financiële zelfredzaamheid, werk en inkomen en inburgering. Door een integrale aanpak kan de samenwerking tussen de verschillende beleidsterreinen worden verbeterd. Op die manier wordt ook de aanpak basisvaardigheden versterkt. Het Maatwerktraject integrale aanpak laaggeletterdheid van Stichting Lezen en Schrijven helpt bijvoorbeeld om vanuit meerdere beleidsterreinen de aanpak basisvaardigheden met elkaar te verbinden.

Ambitie

In 2028 hebben gemeenten in hun beleidsformulering en activiteiten de verbinding gelegd tussen de aanpak basisvaardigheden en één (of meer) ander(e) beleidsterrein(en) binnen hun gemeente.

7.3 LLO-collectief (Leven Lang Ontwikkelen)

Wat is het?

Het LLO-Collectief, een initiatief van het Nationaal Groeifonds (NGF), maakt scholing voor mensen met lage basisvaardigheden en weinig opleidingsachtergrond toegankelijker. Deze groep heeft een belangrijk aandeel in het totale onbenutte arbeidspotentieel. Een derde van de volwassenen die de basisvaardigheden niet goed beheersen, werkt niet. Het LLO-collectief ontwikkelt een nieuw duurzaam wervingsmechanisme en regionaal scholingsaanbod voor deze doelgroep, om door te kunnen stromen naar beroepsonderwijs of de arbeidsmarkt.

Subsidieregeling

Twee pilotregio's, Zuidoost Brabant en Twente, zijn erin geslaagd om in korte tijd veel deelnemers te scholen, bedrijven te betrekken en regionale afspraken te maken over de ondersteuning aan werkenden en werkzoekenden met beperkte basisvaardigheden en weinig scholingsachtergrond. Er is formeel een vervolg gegeven aan de continuering van dit groeifondsproject d.m.v. het publiceren van een subsidieregeling.¹⁹ Geïnteresseerde arbeidsmarktregio's konden een aanvraag indienen.

Doel

Het doel is om de doorstroom van de doelgroep naar beroepsonderwijs of de arbeidsmarkt te verbeteren. De doelgroep bestaat uit zowel werkenden als werkzoekenden (zowel NT1 als NT2) met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt, die hun positie kunnen verbeteren. De regeling focust op het helpen van deelnemers bij het leren van basis- en vakvaardigheden en biedt de benodigde begeleiding. De combinatie van scholing in basisvaardigheden en beroepsopleiding is uniek en staat centraal. Er geldt een resultaatsverplichting

¹⁹ Zie <https://llo-collectief.nl/subsidieregeling/> en de subsidieregeling in de Staatscourant.

Ricardo wilde graag zijn zoontje voorlezen maar had moeite met lezen en schrijven. Hij durfde het aan de stap te zetten naar het Taalhuis in zijn buurt. Met resultaat!

om in twee jaar tijd tenminste 200 laaggeletterde of laagopgeleide personen per regio gebruik te laten maken van (nieuw) maatwerkonderwijsaanbod. Iedere regio bouwt voort op een bestaande of voorgenomen samenwerkingen in de regio, bijvoorbeeld vanuit het Regionaal Beraad, de sectorale ontwikkelpaden of regionaal Werkcentrum of zet een nieuwe samenwerkingsstructuur op. De impuls die deze subsidieregeling geeft moet leiden tot een duurzame samenwerking en borging in de regio, zodat ook na afloop van het project deze voorziening voor laagopgeleiden en laaggeletterden toegankelijk blijft.

Subsidieaanvraag vanuit de arbeidsmarktregio Groningen & Noord Drenthe

De samenwerkingspartners in de arbeidsmarktregio Groningen & Noord Drenthe hebben een subsidieaanvraag ingediend. Het gaat om de volgende partners: Noorderpoort (penvoerder), Alfa-college en samenwerkingspartner DNA (Next), VNO NCW MBK-Noord, UWV, arbeidsmarktregio Groningen & Noord Drenthe (namens 14 gemeenten) en Stichting Lezen en Schrijven (ondersteunend partner).

De subsidie is op 29 januari 2025 toegekend.

Wat gaan we doen?

We benutten de kennis en infrastructuur van Werk in zicht (WIZ). Werk in zicht bestaat uit het UWV, gemeentelijke afdelingen Werk & Participatie en Werk & Inkomen, de Werkcentra en sociaal ontwikkelbedrijven in de regio. Deze organisaties hebben dagelijks contact met mensen die moeite hebben met taal, rekenen of digitale vaardigheden en vormen daarmee de belangrijkste toegangspoort tot de doelgroep.

De samenwerking richt zich op het vroeg signaleren van lage basisvaardigheden en het warm doorverwijzen naar passend aanbod. Medewerkers van gemeenten, sociaal ontwikkelbedrijven en Werkcentra worden hierbij ondersteund door Stichting Lezen & Schrijven, die trainingen verzorgt in signaleren, motiverende gespreksvoering en het gebruik van screeningsinstrumenten. De Aanjager Geletterdheid Werknemers werkt vanuit de huidige werkgeversaanpak in de arbeidsmarktregio Groningen & Noord Drenthe mee in het nieuwe collectief.

7.4 Taalambassadeurs

Taalambassadeurs, ook wel ervaringsdeskundigen, zijn onmisbaar in de aanpak van laaggeletterdheid.²⁰ Met hun kennis laten ze zien wat werkt en wat niet werkt. Ze brengen de leefwereld (het dagelijks leven) en de systeemwereld (regels en procedures) bij elkaar. Ook zetten zij zich in als rolmodel om het nog steeds heersende taboe op laaggeletterdheid te doorbreken. Het verhaal van een taalambassadeur is een voorbeeld waarin anderen zich kunnen herkennen en laat hen zien dat ze niet alleen staan. Taalambassadeurs kunnen daarnaast aan allerlei doelgroepen uitleggen wat het betekent om moeite te hebben met lezen en schrijven. Zij vertellen bijvoorbeeld hun verhaal aan werkgevers en beleidsadviseurs, maar kunnen ook meelesen met een brief van de gemeente of kijken of een systeem gebruiksvriendelijk is. Onze Taalambassadeurs hebben verschillende rollen waarin zij kunnen bijdragen. Elke rol vraagt andere vaardigheden en niet iedereen kan alle rollen vervullen.

- **Tester:** kijkt of brieven, websites, en apps duidelijk zijn. Bijvoorbeeld door in het ziekenhuis de leesbaarheid van de borden te testen.
- **Voorlichter:** vertelt zijn of haar verhaal om anderen bewust te maken. Bijvoorbeeld door een presentatie te geven aan een gemeente of bij een werkgever.
- **Werver:** moedigt mensen aan om mee te doen aan taallessen of om ook te vertellen dat ze moeite hebben met basisvaardigheden.
- **Meedenker/adviseur:** denkt mee over beleid en plannen.
- **Co-onderzoeker:** helpt bij onderzoek, bijvoorbeeld bij het testen van een vragenlijst over basisvaardigheden.
- **Begeleider:** motiveert en ondersteunt mensen die willen leren.

In de afgelopen vier jaar is onder leiding van een coördinator een taalambassade van Stichting ABC in Groningen opgericht. Inmiddels zijn 18 taalambassadeurs hier ondergebracht. Er komen diverse aanvragen voor hen binnen en zij dragen bij aan de bewustwording van laaggeletterdheid aan diverse doelgroepen. We blijven ons inzetten om meer (jonge) taalambassadeurs te werven. Jaarlijks zetten we onze Taalambassadeurs in het zonnetje.

De rol van de coördinator Taalambassadeurs is onmisbaar om de taalambassadeurs in een passende rol in te zetten, te begeleiden en te koppelen aan de juiste aanvragen. Het is een vast gezicht voor de Taalambassadeurs. Ook speelt de coördinator Taalambassadeurs een belangrijke rol bij het werven van nieuwe Taalambassadeurs.

Ambitie

We willen jaarlijks minimaal twee nieuwe (jonge) taalambassadeurs werven.

²⁰ Werken met ervaringskennis en deskundigheid bij basisvaardigheden, Expertisepunt Basisvaardigheden/Movisie, december 2025.

7.5 Campagne Taalhuizen

In de komende beleidsperiode blijven we doorgaan met de campagne van de Taalhuizen. We blijven de Taalhuizen actief promoten in het netwerk en de activiteiten van de Taalhuizen in de arbeidsmarktregio Groningen & Noord Drenthe. De website www.tijdvoorhetTaalhuis.nl staat centraal en biedt overzicht. De Taalhuizen ondersteunen we met gedrukte media zoals folders, flyers, posters en gadgets. In samenwerking met de Taalhuizen werken we aan korte video's van ervaringsdeskundigen (waaronder taalambassadeurs). Deze video's gebruiken we op eigen pagina's van de Taalhuizen op de website en op sociale media (Facebook en Instagram). Daarnaast werken we met zogenaamde 'impactverhalen' van ervaringsdeskundigen. Deze korte en leesbare ervaringsverhalen delen we voor publicatie op de website en op sociale media. Tot slot doen we mee aan de Landelijke 'Week van lezen en schrijven'.

In de campagne voor de Taalhuizen wordt ook specifiek aandacht besteed aan de werving van vrijwilligers.

Ambitie

We willen iedere maand een korte video van een ervaringsdeskundige of een impactverhaal publiceren op de website www.tijdvoorhetTaalhuis.nl. Daarnaast willen we meer vrijwilligers werven via de campagne.

Simone werkt in de kinderopvang maar heeft moeite met lezen en schrijven. Ze heeft dyslexie waardoor ze dat vroeger op school niet goed heeft geleerd. Voor haar werk was het verplicht om Taalniveau 3F te halen. Daarom ging ze aan de slag bij het Taalhuis in haar buurt.

- We zetten in op het **versterken van de Taalhuizen**, door in te zetten op kwaliteit en bekendheid in het netwerk. We nemen de verbeterpunten uit het certificeringstraject mee om de kwaliteit te borgen en te verbeteren.
- We willen **Taalhuizen dichtbij de inwoner**, op een praktische en betrouwbare, prettige en laagdrempelige plek. We experimenteren met Taalhuis(sprekuren) buiten de bibliotheekvestigingen, met oog voor lokale/regionale verschillen.
- We zien het belang van het bereiken van de (NT1)doelgroep door het bieden van informeel aanbod. Dit maakt de stap naar non-formeel aanbod (de Taalhuizen) laagdrempeliger en gemakkelijker. Daarom willen we meer **informeel (camouflage)aanbod/brugcursussen** ontwikkelen en aanbieden.
- Gemeenten werken aan een **integrale aanpak**, waarbij samen met één of meer beleidsdomeinen wordt samengewerkt.
- We werken aan een **preventieve aanpak** van (beperkte) basisvaardigheden, onder andere door de mogelijkheden te onderzoeken voor het opzetten van een gezinsaanpak en door in te zetten op leesbevordering.
- We zijn partner in het **LLO-collectief** (leven lang ontwikkelen). Dit initiatief maakt scholing voor mensen met lage basisvaardigheden en weinig opleidingsachtergrond toegankelijker. Professionals bij de regionale werkcentra training worden getraind in het herkennen en doorverwijzen. De rol van de aanjager geletterdheid werknemers bij VNO-NCW MKB Noord en de werkgeversaanpak van Stichting Lezen en Schrijven worden in het LLO-collectief geborgd.
- We ontwikkelen van een **doorgaande digitale leerlijn**, waarbij wordt ingezet op een nauwe samenwerking tussen relevante organisaties en projecten die zich bezighouden met het onderwerp digitale vaardigheden.
- We ontwikkelen een '**leernetwerk basisvaardigheden**' voor gemeenten uit de arbeidsmarktregio Groningen & Noord Drenthe. Samenwerking en kennisdeling tussen regiogemeenten staan hierbij staat centraal.
- We borgen de inzet van onze **Taalambassadeurs**. We steunen de Taalambassade Groningen van Stichting ABC en behouden de rol van coördinator voor de Taalambassadeurs.
- We zetten de regionale campagne **Tijd voor het Taalhuis** voort. We blijven het Taalhuis onder de aandacht brengen en gaan meer impactverhalen delen op de website. Ook hebben we in deze campagne aandacht voor de werving van vrijwilligers.

Het Taalhuis Assen in De Nieuwe Kolk organiseert regelmatig Taalcafé's.

- We **versteven het regionale netwerk**. Alle betrokken organisaties (gemeenten, Taalhuizen, Bibliotheken, ROC's, Stichting Lezen en Schrijven en andere betrokken instanties) werken intensief samen volgens de aan hen toebedeelde rollen en taken.
- We blijven **professionals trainen** in het herkennen van mensen die moeite hebben met basisvaardigheden en het (warm) doorverwijzen.

Monitoren helpt ons om gericht, effectief en duurzaam te werken aan een aanpak basisvaardigheden. We krijgen inzicht in welke doelgroep we wel of niet bereiken, welk educatieaanbod wel en niet werkt en kunnen hierop inzetten. Bovendien blijven we de impact van onze leertrajecten meten, om het belang en de urgentie hiervan aantoonbaar te maken en houden.

Kwartaalrapportages

De aanbieders van volwasseneducatie (Alfa College en DCTerra) en de aanbieders van de Taalhuizen (Alfa College, Biblionet Groningen en DCTerra) maken kwartaalrapportages voor gemeenten. In deze kwartaalrapportages staan de volgende prestatie indicatoren:

- Aantal Actieve cursisten
- Aantal nieuwe cursisten
- Aantal actieve vrijwilligers
- Aantal doorverwijzingen naar Formele Educatie
- Aantal doorverwijzingen naar MBO
- Aantal uitstroom naar werk
- Aantal uitstroom traject / doelen behaald
- Aantal vrijwilligers getraind/begeleid
- Aantal NT1 en NT2
- Doorverwijzer naar het Taalhuis

Dit staat beschreven in het Programma van Eisen voor de Taalhuizen van de arbeidsmarktregio Groningen & Noord Drenthe.

Qwasp

Qwasp verwerkt in opdracht van de gemeente Groningen, als centrumgemeente namens alle 14 gemeenten uit de arbeidsmarktregio Groningen & Noord Drenthe, persoonsgegevens van deelnemers aan opleidingen educatie. Qwasp versterkt per kwartaal een rapportage van het totaal aantal deelnemers aan trajecten volwasseneducatie en hun achtergrondkenmerken (leeftijd, geslacht, NT1/NT2 en soort educatie).

Landelijk beeld volwasseneducatie

Zowel voor gemeenten als voor het Rijk is het belangrijk om inzicht te krijgen in de effecten van hun beleid op de aanpak van basisvaardigheden. Het ministerie van OCW heeft daarom het Centraal Bureau Statistiek (CBS) gevraagd om een monitor op te zetten. Deze monitor geeft een landelijk beeld van het aantal deelnemers aan opleidingen en cursussen voor basisvaardigheden, gefinancierd vanuit de WEB. De gegevens voor het Landelijk Beeld Volwasseneducatie voor WEB regio Groningen worden aangeleverd aan het CBS door QWASP. In het Landelijk Beeld Volwasseneducatie is het aanbod en gebruik van cursussen in Nederland zichtbaar.

MATCH

De Taalhuizen maken gebruik van de online tool MATCH van Stichting Het Begint met Taal. Met deze tool kunnen deelnemers en vrijwilligers slim worden gekoppeld. MATCH ondersteunt Taalhuiscoördinatoren om dit zo goed mogelijk

te doen. Met de tool kun je deelnemers en vrijwilligers eenvoudig registreren, koppelen, volgen en rapporteren. Op die manier kan de voortgang in taal en participatie worden gevolgd. Ook kunnen rapportages worden gemaakt voor het Landelijk beeld volwasseneducatie (CBS). De tool is AVG-proof. In de komende beleidsperiode blijven we gebruik maken van MATCH.

Impactmeting

In de komende beleidsperiode blijven we impact meten en maken we weer gebruik van de SAVE Monitor (Scientific Analysis and Valorisation of Education for Adults) van prof. dr. Maurice de Greef. Maurice de Greef is leerstoelhouder van de UNESCO Leerstoel Volwasseneducatie aan de Vrije Universiteit van Brussel. De monitor laat de resultaten zien van de impact van trajecten basisvaardigheden in onze arbeidsmarktregio. Op www.savemonitor.nl is een overzicht te vinden van de impact van trajecten basisvaardigheden per arbeidsmarktregio. De resultaten zijn niet per regio vergelijkbaar, aangezien per regio de doelgroep en soort trajecten verschillen.

In de korte documentaire *Letters die dansen* vangt de Groningse filmmaker Rianne Aalbers de stille strijd van drie mensen voor wie de wereld van letters soms op slot lijkt te zitten. De documentaire reisde in 2025 de hele provincie door met de tour 'Lekker Bezig!'. In iedere gemeente was een vertoning van de film in combinatie met een gratis maaltijd. De hoop is dat bezoekers zich herkennen in de film, en met elkaar en met de mensen van het Taalhuis in gesprek gaan.

10 Financiën

Voor de periode 2025-2030 hebben we twee soorten budget: het WEB-budget en het regionale decentralisatiebudget laaggeletterdheid. In deze paragraaf gaan we in op beide soorten budget. De budgetten die hieronder worden genoemd betreffen landelijke budgetten. Ook laten we de begroting zien voor de jaren 2026, 2027 en 2028.

1 WEB-budget

In de kamerbrief 'Versterking Basisvaardigheden volwassenen vanaf 2025'²¹ is aangegeven dat gemeenten kunnen rekenen op de educatiemiddelen vanuit de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB) die vanaf 2026 structureel circa € 85 miljoen bedragen. Daarbij is rekening gehouden met een korting van 10 %. Ook zitten hierbij geen middelen (meer) bij inbegrepen voor Oekraïense ontheemden, zoals eerder wel het geval was.

2 Decentralisatiebudget laaggeletterdheid

In de periode 2020-2024 hebben we een regionaal budget laaggeletterdheid ontvangen vanuit het rijk. Het doel hiervan was: gemeenten nemen regie, de samenwerking in de regio wordt verbeterd en de WEB-regio heeft werkbudget voor monitoring, kwaliteit en werving van mensen met NT1.

In voornoemde kamerbrief is ook aangegeven dat centrumgemeenten tot en met 2028 een decentralisatie uitkering ontvangen voor de coördinatie van de regionale aanpak. In 2025 ontvingen we een bedrag van € 6,5 miljoen. Daarna ontvangen we jaarlijks tot en met 2028 € 5 miljoen. Na 2028 komt het decentralisatiebudget dus te vervallen.

Taalhuiscoördinator Marianne Fraiquin aan de slag bij Taalhuis Hoogkerk.

²¹ Kamerbrief d.d. 11 juli 2025, 'Versterking basisvaardigheden volwassenen vanaf 2025'.

Begroting Arbeidsmarktregio Groningen & Noord Drenthe Decentralisatiebudget Rijk

Subsidie Provincie Groningen

De provincie Groningen draagt voor de jaren 2026, 2027 en 2028 een bedrag van 30.000 euro ter beschikking voor inzet van de coördinator Taalambassadeurs in de 10 Groningse gemeenten. Daarnaast stelt de provincie jaarlijks, in ieder geval tot en met 2027, een bedrag van 10.000 euro ter beschikking aan de 10 Groningse gemeenten voor het ontwikkelen van camouflageaanbod. Omdat deze laatste subsidie alleen voor de Groningse gemeenten geldt en ook rechtstreeks aan deze gemeenten wordt toegekend, wordt dit onderdeel buiten de begroting gelaten.

Specifieke Uitkering (SPUK) Wet Educatie Beroepsonderwijs (WEB)

Jaarlijks stelt het Rijk middelen beschikbaar voor uitvoering van de Wet educatie en beroepsopleidingen (WEB). Gemeente Groningen ontvangt als contactgemeente het educatiebudget en is verantwoordelijk voor de uitvoering. Als contactgemeente moet de gemeente zorgen voor:

- een kwantitatief en kwalitatief voldoende aanbod van opleidingen educatie (als bedoeld in artikel 7.3.1., eerste lid, onderdeel b tot en met f, van de WEB) binnen de regio met voldoende aandacht voor alle doelgroepen;
- alle taken uit artikel 2.3.1, derde lid, van de WEB¹ die nodig zijn voor de totstandkoming van een regionaal programma (en de uitvoering ervan), het aanbod en het gebruik ervan.

Onder het zorgen voor een aanbod van opleidingen educatie vallen ook coördinerende taken. Deze taken richten zich op regionale samenwerking en activiteiten om ervoor te zorgen dat de juiste mensen worden bereikt en goed geholpen, zolang het efficiënt is.

We gaan ervan uit dat de hoogte van de SPUK WEB voor de komende jaren minimaal hetzelfde blijft (en waarschijnlijk zal worden geïndexeerd).

Financieel perspectief

Na 2028 komt het decentralisatiebudget te vervallen. Dit leidt tot het vraagstuk hoe we de initiatieven uit dit plan (deels) kunnen voortzetten. We gaan op zoek naar alternatieve dekking en mocht dit niet lukken dan moeten we stoppen met een aantal initiatieven om binnen het financiële kader te blijven.

Ontvangsten	2026	2027	2028	2029	2030
Decentralisatiebudget*	160.000	160.000	160.000	0	0
Provincie Groningen (taalambassadeurs Groningen)	30.000	30.000	30.000	0	0
SPUK Wet Educatie Beroepsonderwijs**	3.391.027	3.391.027	3.391.027	3.391.027	3.391.027
Totaal	3.581.027	3.581.027	3.581.027	3.391.027	3.391.027
Uitgaven	2026	2027	2028	2029	2030
Coördinatiekosten gemeente Groningen*	35.000	35.000	35.000	0	0
Samenwerking GGD Groningen*	15.000	15.000	15.000	0	0
Monitoring*	45.000	45.000	45.000	0	0
Campagne*	26.000	26.000	26.000	0	0
Leernetwerk*	4.000	4.000	4.000	0	0
Ontwikkelen camouflageaanbod*	40.000	40.000	40.000	0	0
Taalambassadeurs*	45.000	45.000	45.000	0	0
Subsidies Taalhuizen**	1.093.754	1.093.754	1.093.754	1.093.754	1.093.754
Volwasseneneducatie via aanbesteding**	2.140.773	2.140.773	2.140.773	2.160.773	2.160.773
Coördinatiekosten gemeente Groningen**	136.500	136.500	136.500	136.500	136.500
Totaal	3.581.027	3.581.027	3.581.027	3.391.027	3.391.027
Resultaat	0	0	0	0	0

* Het decentralisatiebudget stopt per 2028. We gaan op zoek naar alternatieve financiële dekking voor deze initiatieven. Mocht dit niet lukken dan moeten we stoppen met (een aantal) initiatieven om binnen het financiële kader te blijven.

** De SPUK WEB wordt jaarlijks vastgesteld. Het bedrag voor 2026 is bekend. We gaan ervan uit dat dit bedrag tot en met 2030 minimaal hetzelfde blijft en waarschijnlijk zal worden geïndexeerd. De indexering zal ook gelden voor de uitgavenkant. Ook kan er binnen de budgetten een herverdeling plaatsvinden, vanwege een andere verdeling van de SPUK WEB per gemeente (en dus aanbieder), waarbij wel binnen het financiële kader wordt gebleven.

Uitgave
2026 | Gemeenten en samenwerkingspartners
Plan van Aanpak Basisvaardigheden,
arbeidsmarktregio Groningen en Noord-Drenthe

Tekst en redactie
Leonie Verwilligen | Gemeente Groningen

Coördinatie
Jan-Kees van Loon | New Ink

Vormgeving
Willem Dijkstra | In Ontwerp

